

Vid Inbringningen.

M. g. t. får jag äran att på Mästarens tillsägelse öfverlemna denna Gesäll; jag hoppas, att Mästaren är med honom nöjd.

Vid Quartals hållande börjar Omskådnings-Gesällen:

M. g. t. får jag berätta, att uti denna Kongl. Residencestaden Stockholm, är det bruket, att om främmande Gesäller äro närvarande, de då sitta öfverst vid bordet. De öfrige af Gesällskapet intaga sjelfve sina säten.

För det första:

M. g. t. får jag äran berätta, att uti denna Kongl. Residencestaden Stockholm är det bruket, att alla Snickaregesäller sammankomma hvar halft år, för att hålla sina ordentliga qvartal, på det ifall något oordentligt är dem imellan förefallit, kan anmälas och icke förtigas.

För det Andra:

M. g. t. så är här ock det bruket, att om främmande Gesäller äro närvarande, man då betygar sin fögnad öfver deras ankomst, med hälsning på hela Gesällskapet vägnar, och låter dem sitta ofvan vid bordet, samt frågas, hvar de sist arbetat och hvad Mästare och Gesäller honom befallt.

För det Tredje:

M. g. t. så hafva vi ock artiklar gifne af Kongl. Commerce-Collegium och af Mästare och Gesäller godkände, hvilka skola vid hvarje qvartals sammankomst upläsas, på det hvar och en vet sig att rätta och för öfverträdelse att akta.

För det Fjerde:

M. g. t. så hafva vi ock en ordentlig antekningstalla, hvaruti alla Mästares namn äro inskrifna, hvilka då dem föreläsas hvar och en Gesäll bör gifva noga aktning på sin Mästares namn och svara, då det nämnes.

För det Femte:

M. g. t. så hafva vi ock en bok, hvaruti alla vanfräjdade Gesällers namn äro inskrifne och vid upläsandet hvaraf en hvar Gesäll bör noga gifva aktning, i fall en sådan skulle på en främmande ort anträffas, han straxt angifves och förmå honom resa hit och godtgöra, hvad han nedrigt brutit och således bli va förlit.

Vid omfrågan börjar Omskådnings-Gesällen:

M. g. t. Var mycket välkommen på Handtverkets vägnar,

Den främmande:

M. g. t. har jag den äran att afsläga tacksägelse och äfven anmäla från Mästare och Gesäller mycken hälsning på Handtverkets vägnar,

Omskådningsgesällen:

M. g. t. Hvarifrån var sista afresan?

Den främmande:

M. g. t. Från staden Stockholm eller den staden, där han sist arbetat.

Omskådningsgesällen:

M. g. t. Hvad var Mästares och Gesällers befallning?

Den främmande:

M. g. t. får jag svara, att Mästares och Gesällers befallning var att genom mig öfverlemna sin hälsning till hederlige Mästare och Gesäller; skulle mot förmodan annorlunda befinnas, måste de förmas dertill att estersöka hederliga vara, på det man vid ett bord kan roa sig med ett glas vin och låta dem hederlig anständighet vederfaras, för hvilket jag har äran att afsläga tacksägelse.

Omskådningsgesällen:

M. g. t. Är någon ting bekant mellan Mästare och Gesäller?

Den främmande:

M. g. t. får jag svara, efter frågan är ställd till mig, vet jag för denna gång emot Mästare och Gesäller intet annat, än hvad hederligt och anständigt är; skulle mot förmodan någon annat veta, stige han fram för lädbordet och anmäl sådant, medan Mästare och Gesäller äro tillsammans och Lådan öppen står, så vill jag svara, hvad en ärlig Gesäll ägnar och sedan vara tyst, tills frågan blir mig återställd.

Omskådningsgesällen:

M. g. t. för jag fråga, uti hvilken stad han undfått sitt Gesällnamn.

Den främmande:

M. g. t. får jag äran berätta, att jag undfått mitt gesällnamn uti den Kongl. Residencestaden Stockholm, och voro därvid närvarande hederliga Mästare och Gesäller, tror ock de äro det ännu, men skulle emot förmodan annorlunda befinnas, vore det mig okärt, att jag af dem undfått mitt gesällnamn imedertid var då min Pfaff (Pfaff?) eller Gesällgörare N. N. och minn bågge vittnen N. N. och N. N., dess medhjälpare N. N. Från

dessas fyra har jag undfått ett tecken, hvilket är detta

(Här finnes ett slags vapen eller embleme, sammansatt af ett par snickareverktyg, hyllar, borrh, limpottor, circular o. s. v., allt illumineradt och olika för hvarje gesäll.)

Det kostar mig så mycket som en veckolön eller något mera; skulle något fel därvid befinnas, så är Gesällskapet god och underrättar mig om detsamma samt tekna mig 2:ne annorlunda, det ena vill jag för mig behålla, det andra med hederliga Mästare och Gesäller förtära uti den stad jag finner bäst vara att erlægga något, som väl kan passa, men på nytt blifva Gesäll därvid finner jag mig ej, därför har jag hos Mästare och Gesäller allagt min tacksägelse:

Omskådningsgesällen:

M. g. t. får jag äran berätta, att uti denna Kongl. Residencestaden Stockholm är det bruket att till främmande Gesäller presentera Välkomsten, hvarvid anmärkes, att om han emottages och uti en drick utdrickes, betalar han därför intet; emottages han och ej utdrickes, betalas därför så mycket som Mästare och Gesäller för godt finna; men emottages han och drickes därur en hedersdrick, betalas så mycket som vanligt är.

Den främmande.

M. g. t. En hedersdrick begäres.

Omskådningsgesällen:

M. g. t. får jag äran presentera Välkomsten, såsom han mig och andra hederliga Gesäller är presenterad vorden. Deras skål, som infört bruket och nyttjandet af honom; deras skål, som ännu conservera bruket och nyttjandet af den samma; skål för vår hederliga Herr Ålderman; Herrar Bisittares och Lådmästares skål; Herrar Lådgesällers skål; skål för vår hederliga Vård och Vårdinna; skål för alle hederliga Gesäller som här arbeta; skål för alla dem, som resa till vatten och lands; eder och min skål härméd inneslutet; därmed vill jag hafva honom eder tillställt.

Den främmande:

M. g. t. Dricken är mig kär, men person som dricker ännu kärare.

Omskådningsgesällen:

M. g. t. för det första. Den som har något att anföra, han säge sin tanke, medan Mästare och Gesäller äro tillsammans och Lådan öppen står, på

det att den som rätt har måtte rätt vederfaras; den åter som befinnes brottslig måtte efter artiklarnas innehåll varda sakfäld.

Detta stycket varder 3:ne gånger upklappadt.

(Understundom finnes här egenhändig underskrift af den, som exemplaret tillhör. Någon gång träffar man namnet bredvid emblemet eller bomärket; ofta på titelbladet).

(Forts. o. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Smyrna åtnjuter ännu ett fullkomligt lugn. Men olyckligtvis inträffa trupper från alla håll, för att begifva sig till Tschesme, och polisen kunde, oagtadt all sin vaksamhet, ej förhindra att tre Greker blefvo sårade, hvilket likväl icke störde de andre. Porten har låtit utfärda nya högt stränga firmaner till Grekernas förmån. — Det är förvånande att återigen, i åsynen af de ännu rökande ruinerna af den ena öen, en annan, hittills stilla och fredlig, (Mitylene) rest sig. Detta sker i närvaro af en eskader, som är Herre öfver sjön, och midt emot en kust, som innehåller mer än 200,000 på egen bekostnad utrustade frivillige. På en enda dag hafva 4000 af dessa senare på en gång afgått. Ön räkitar 67 grekiska eller turkiska byar. De betydligaste äro Plumari och Ayasso, där endast Greker befinna sig. Dessa beggo byar hafva hissat upprorsfanan, och öens Pascha har satt sig i marsch emot dem. — Den 10 Maji stötte Capudan-Pascha på Insurgenterna, (som gjort en liten landstigning på Chios) och gaf en förärlig eld emot dem; men han var för långt borta, för att kunna uträtta stor skada; Grekerne sökte vidda hafvet, så snart Turkarne närmade sig, och undveko striden. Allt deras bemödande går derpå ut, att medelst sina brännare sätta turkiska flottan i brand. Så snart Capudan-Pascha d. 14 Maji afstod att vidare förfölja insurgenterne, som undkommo med sina snällseglande larryg, tog han sin kosa mot Samos. — Från Constantinopel skrifer man under d. 27 Maji: Sultanen har å nyo befallt utrustandet af en flotta. Capudan Pascha har redan d. 13 Maji afseglat till Moreas farvatten sedan han kvarlemnade 15000 Asiater. Likasom förr vid insurrectionens utbrott Phanarioternas släkter blefvo utrustade, så blifva nu de rika grekiska Handlande efter hvarandra förgjorde. Öfver de långslade

handlandes öde från Chios, för hvilkas lif ministrarne gått i borgen hos Lord Strangford, har man nu visshet. Theodor Halli, Sante Rodocnacchi, och ett stort antal andre blefvo d. 15 Maji grymt afträttade. Deras brott bestod, så mycket man känner, blott däri, att de voro föddade på Chios. Deras stora förmögenhet confiscerades och deras familjer försåldes. Allt har blifvit mördadt på Chios. Sjelfva Primaterne, som voro förvarade såsom gisslan, 78 till antalet, blefvo nedbuggna i slottet. Fransyska Consulu Digeon är nästan mäst att beklaga. Han hade begifvit sig till byarne och förkunnat turkiska amnestien, och tillika gått i borgen för Sultans nåd. Innevånarne aflämnade därpå sina vapen, hvarpå Asiaterne föllo öfver de tretton byarne och mördade allt. Familjen Maurocordato blef i synnerhet med de rysligaste plågor långsamt mördad. Ibland de såsom gisslan tagna personer, voro 3 Ärkebiskoppar, 4 Biskoppar och 23 andre höga ädelige. Turkarne störtade de heste ned af fönstren från deras boningar, och de, som icke dödde, blefvo sedermera långsamt ombragte. — Reis Effendi har icke till Österrikiska och Engelska Ministrarne öfverlämnat någon ytterligare skriftlig förklaring, men väl i öfverensstämmelse med noten af d. 18 April, meddelat en afskrift af de ordres, han för ordningens återställande gifvit om Asiaternes återmarsch, men ingalunda om trupparnes totala utrymning af Fürstendömena. I denna ordres heter det, att man skall draga försorg, att hädanefter ingen ting må vederlaras de fattige; om de rike är ingen fråga. Först, sedan Hospodarer blifvit insatte, skola de europeiska trupparne anträda sitt återtag. Man vill för öfrigt veta, att Reis Effendi åter igen anfört besvär hos Lord Strangford emot Ryssländ, däröfver att Ryssarne på Asiatiska sidan hade besatt en liten fästning vid gränsen.

Spanien. Oroligheterna i Aranjuez hafva varit betydligare, än man trodt. Många personer blefvo arresterade. Den 3 Junii begynte åter oväsendet ännu häftigare, under sjelfva slottets fönster. Konungen, som från Balkongen tilltalade de usinnige, förmådde äntefigen stilla dem. En kuryr från Valencia, som d. 7 ankom till Madrid, medbragte den underrättelse, att civil- och militärauctoriteterna derstädes d. 3 om altonen fullkomligen återställt ordningen, och att krigsrätten förhade processen emot de uproriske af d. 30 Maji. — Konungen har å nyo vägrat sin sanction å uphäfvet af Herrerättigheterna. Om Cortes nästkommande år åter igen antaga det, så får det, enligt constitutionen, äfven utan kunglig sanction, kraft

af lag. Cortes hafva beslutit uprättandet af nederlagshamnar, hvartill för det första blifvit förklarade: S. Sebastian, Bilbao, Santander, Corunna och Santa Cruz de Tenerifa. Då Cortes d. 10 Junii just hade beslutit, att 12000 man milis skulle sättas i activt stånd och afsändas till Pyreneerna, ankom ett kungligt budskap med förslag, att sätta 20,000 man i activitet. Detta öfverlämnades till krigs- och finans-utskottet. — I hela Andalusien råder fullkomligt lugn.

Frankrike. Monitören gifver nu autentiska; fastän icke officiella uplysningar rörande ändamålet med öfver militärrörelserna, som, förutan smittans afhållande, skall vara artilleriets förbättring, icke allenast vid Pyreneerne, utan äfven i alla fasta platser. Det heter vid slutet: Frankrike vill icke angripa någons oafhängighet och fruktar icke för sin egen; det är, hvad vi kunna försäkra. General Berton, jemte två andra personer, har i Saumur blifvit till fånga tagen af ett detachment karabinierer. Man ser således, att han aldrig kommit till Gibraltar, och denna utgång torde rycka slöjan från många misstankar, som man hittills hyst.

England. Den 19 Junii passerade i Öfverhuset de Westindiska och Amerikanska Handelsbillerne, som röra de gamla handelsstatoterna, varuinförseln och navigations-lagarne. Dessa högst viktiga lagförändringar tråda således nu mera i verkställighet. I Ostindiska huset har halfårs-dividenden blifvit fastställd till $5\frac{1}{2}$ proc. Från China har man underrättelser ända till d. 19 Febr., hvilka låta hoppas en snar förlikning. Priset på guld har fallit till 77 s. 6 d. för unzet, $4\frac{1}{2}$ d. under myntpriset; en händelse, som högst sällan tilldragit sig, och icke allt sedan 1797. Den 20 emottogs med högsta glädje den viktiga kungörelse från bankens sida, att den nu mera till 4 p:t vill discontera växlar, som icke löpa längre än 95 dagar. Cons. på räkning stego genast från $80\frac{3}{4}$ till $81\frac{3}{4}$. Den 21 börjades debatterna i Öfverhuset rörande katolska Peers-billeu. Växel-discontens nedsättande af banken från 5 till 4 proc. gjorde det lifligaste intryck på hörsen, ty denna åtgärd, som så länge blifvit yrkad af köp- och affärsmän jemte regeringen, väntades nu mera alldeles icke; den stod dock väl icke mer att tillbakahålla, då förmodligen med innevarande månads slut reductionen af Navy 5 p:ts skall vara fullbordad och således inga statsstocks mera finnas till 5 p:t, samt följaktligen en högre räntefot i handelsrörelsen icke med fog mera skolat kunna begäras.

COURIERA

Thorsdagen den 11 Julii.

Något om ordenshemligheter i handverk.

(Forts. fr. N:o 14.)

Sådant är detta besynnerliga document. Ingen kan neka, att det i allmänhet är den eländaste drävel. Men det är just denna egenskap, som berättigar det till upmärksamhet — oberäknade ett par saker, som bättre fram skola betraktas —; ty det är ju bedrägligt, att den arbetande klassen skall uppehållas af och insölvvas i usla formler och ceremonier; att dess tid skall förstöras och dess upmärksamhet förvändas af ett alldeles hjärnlöst gyskel; att den skall vänjas att anse sig för en sluten orden och således få så mycket oböjligare skrånada. Ordens-vurmeriet, detta bedrägliga prof på sysslolöshet och tomhet, måste förlätas den rike, som icke vet, hvarmed han skall mördra en tid, den han i annat fall måste bortgäspa, kan icke förlätas handverkaren, hvars tid är för samhället dyrbar.

Ej eller bör man glömma den väsendtliga skillnad som finnes mellan de vanliga ordnarna och en dylik som den, hvars ceremoniel vi här meddelat. I en vanlig orden är ingen tvungen att ingå, utan den, som af sysslolöshet, nylikenhet eller kärlek till det hemlighetsfulla drifves dit, kan slippa, om han vill. Men i handverks-orden måste hvarje Gesäll infinna sig; och hvar och en, som icke är af skräet, kan aldrig där vinna inträde. Likasom Biskoparne och presterne i allmänhet, påstått smörjelsen vara en succession från Apostelen Petrus och, genom honom, från Frälsaren sjelf (så att ingen kunnat få en verklig invigning, utan af en förut invigd, hvilken åter fått den af en annan, o. s. v. tillbaka ända till religionens stiftare); så synes äfven Gesällerne räkna ett slags helig succession i sin invigning. Härpå syftar den besynnerliga ceremonien med Pfaffer, Gesällgörare och Vittnen. Endast af rättskaffens Mästare och Gesäller kan man vara invigd i det dyra kallet; men man underkastar sig dock ingen ny invigning, om ock några fel skulle vid ceremonien vara begångna, eller de invigande befinnas sedermera vara mindre hederliga. Detta bevisar, att

desses egenskaper likväl någon gång kommit i fråga, vid bedömande af förrättningens helgd.

Hvad måste följderna af allt detta blifva? Kan den, som från början vänjes vid ett ordensmässigt afskiljande från andra medborgare, någonsin blifva medborgare, i ordets stora betydelse, d. v. s. med allmänna åsigt af det helas väl? Kan han vänjas att betrakta sina rättigheter och skyldigheter i det stora ljus, hvori man bör betrakta dem, då man sätter dem under det allmännas rättigheter och bästa? Måste han icke fatta det begrepp, att lådan är hans fädernesland, ladmästare och lädgesäll, Omskådningsmästare och Omskådningsgesäll, Pfaffer och Skaffare de auctoriteter, hvilkas bifall är mer värdt än allmänhetens? Med ett ord, skall han icke tro, att något verkligt värde finnes i dessa futtiga formler eller, som de kallas, *Gewohnheiten*? Den, som lär sig att sätta värde på uselhet, lär sig ock så småningom att icke sätta värde på det viktiga och verkliga.

Dessutom finnas i det anförda documentet verkligen spår till ett slags auctoritet, ett slags domsrätt, som lådan tillvällar sig öfver sina medlemmar; en domsrätt, hvilken troligtvis icke finnes grundad i de Artiklar, som äro "gifna af Kongl. Commerce-Collegio och af Mästare och Gesäller godkände". Vi vilja icke göra någon anmärkning öfver den bedrägligt enfaldiga tanken, att "Mästare och Gesäller godkänt," hvad en auctoritet föreskrifvit. Detta uttryck härleder sig visst icke från någon tanke, utan från en tanklöshet; men det kan ändock hos de unga enfaldiga ordensbröderna föranleda en tanke, den nemligen att ett dylikt godkännande vore af nöden, att Hrr. Mästare och Gesäller skulle kunnat underlåta att godkänna, om de behagat, med ett ord, att de utgöra en magt, som äger sjelf föreskrifva sig lagar, NB. äfven i annat än dylika ämnen, däri hvarje samkväm kan göra öfverenskommelser, som gälla, så länge de icke ingripa i någon af lagstiftande magten gjord lag. Det vore lustigt att se, hur man ville betrakta t. ex. ett byelag af bönder som samman-satte sig att föreskrifva vissa vilkor eller receptions-ceremonier för alla dem, som ville sätta sig ned i byen.

Ännu märkvärdigare vore det att se utgången,

i fall de företogo sig att egenmäktigt uprätta ett slags domsrätt och utskicka emissarier kring landet, hvilka skulle kalla tillbaka, för att stå till rätta eller förlikas, alla dem, som byelaget ansett hafva sig förbrutit. Och hvad skulle man ändtligen säga, om det vore blott byemännens drängar och arbetare, som sammansatte sig till en dylik auctoritet, och försökte sådana ingrepp i den constituerade domaremagtens functioner eller i den enskildes rätt att förblifva oantastad, till dess han blifver det i laglig väg!

Imedlertid är detta, hvad gesällskapen tillåta sig. "Så hafva vi ock" (heter det, nemligen med gunstig tillåtelse) "en bok, hvaruti alla vanfräjdade Gesällers namn äro anteknade och vid upläsandet häraf en hvar bör gifva noga aktning, i fall en sådan skulle på främmande ort anträffas, han straxt angifves och förmå honom resa hitsamt godtgöra, hvad han nedrigt brutit och således blifva förlikt". Således finnes inom det lågbundna Sveriges landamären en hop samqväm, som behaga hålla svarta böcker (så lära de kallas), hvari medborgares, för brott otilltalade medborgares, namn finnas anteknade, såsom vanfräjdade? samqväm, som bebaga ålägga sina medlemmar att, såsom hemliga spioner, angifva de sålunda vanfräjdade personerna och stämma dem till en hemlig domstol? Det finnas således hemliga nästan, där en inför lagen obrottslig medborgares goda namn och rykte brännmärkes och mördas? eller där han, i fall han redan är af lagen straffad, ytterligare straffas och en hel corporation upmanas att förfölja honom, ehuru han försont sitt brott? Ett af de två måste det vara; och allt synes visa, att det icke är det sednare. Äga några sammanskockade gesäller att sjelfve förlika, hvad som är nedrigt brutet? eller äga de med detta namn brännmärka, hvad som icke förtjänar detta namn, hvad som kanske icke är vidare än ett brott mot corporations point d'honneur eller dess Gewohnheiten?

När man flyktigt ser på de anförda orden, tror man sig ej genast berättigad till så svåra misstankar eller anmärkningar; men man finner dem fullkomligt rättmätiga, då man något närmare betraktar saken. Af corporationer, som i hemlighet drifva sitt spel, kan man aldrig vänta sig handlingar, som alla följa ljuset. En dylik corporation känner en stark frestelse att uphäfva sig till domare öfver sina medlemmar; ett stort brott, om icke det största, blifver att sätta sig emot eller öfver corporationens föregifna heder och bästa. Är corporationen vidt utgrenad, så kan den motspänstige och misshaglige icke finna ett ställe, där

icke förföljarens långa armar hinna honom. Det skulle, med antagaude af den principe, som råder i de anförda orden, icke förvåna oss, om en dugtig Gesäll, som haft den olyckan att stöta sig med Gesällskapet, blefve hemligt angifven, förföljd och från arbete stängd, hvart häldst han komme, kanske till och med i främmande länder, där skrå-inrättningen ännu blomstrar. Det påstås, att saken icke gått därhän bland våra Snickare-gesäller, åtminstone icke i sednare tider. Men enligt principen kan det hända; och hvem svarar för framtiden? Några dylika exempel — och hvem vågar sedermera misshaga sina stallbröder? hvem vågar fördunkla dem genom skicklighet, flit, skäligt pris o. d.? Om stallbrödernas skäl till missnöje är grundadt eller icke, kan aldrig undersökas; hela operationen går i hemlighet. Det olyckliga öffret för skråhatet blifver föraktad, förföljd, kanske utsparkad, hvart han kommer — och kan aldrig fodra uprättelse; ty han ser icke den hand, som leder hämmen; han känner blott verkningarna.

Sålunda skall all friare utveckling i slöjderna, all egen och djerfvare tanke, all sann tållan förebyggas, så snart skråna hafva ett hemligt, ett för statsmagten oåtkomligt vapen att krossa hvar och en, som möjligen vore frestad att icke arbeta i skråets interesse och anda. — Detta är en följd af skråinrättningen; och att skråinrättningen är, om ej föranledd, dock åtminstone skyddad af skråordningen, att dessa missbruk således föranledas af nämnde författning, ehuru hon innehåller förbud emot dem, lär ingen kunna neka, som han ock tager till hjälp alla kläckare i Skåne.

Sjelfva handverksmästarne borde finna, huru fördärliga dessa gesällskap och gesäll-ordnar äro för dem. De få ej nytta andra arbetare än dessa ordensdröder, som äga så många tillfällen att sammansätta sig till arbetslöners höjande o. d. Hvad förebygger ett allmänt åstg af dessa flytt fåglar? Hvad håller dem till deras skyldigheters fullgörande? Haru mången mästare är ej tvungen att anlita polisen, för att samla dem från krogarna till verkstäderna? Och detta onda vore ej på långt när så stort, om arbetarne ej vore ett band, en orden; om hvarje arbetare vore blott en enskild person, som berödde af sin skicklighet och flit, men icke utgjorde en länk i en stor kedja, hvilken sträcker sig öfver hela landet och kanske längre. Förstode mästarne sitt eget interesse, så skulle de aldrig gynna dessa nästen, desssa lådor, af hvilka de aldrig kunna vänta sig annat än förgelse. Endast minnet af att fördom hafva varit delaktig däri kan förvillan begreppet om den sanna egna fördelen,

Häraf vill synas, såsom kunde skrivväsendet svårligen blifva handtverkarens sanna interesse, och såsom kunde han endast af missförstånd förfäktat det.

Till slut några förklaringar öfver de i ceremoniellet förekommande konstord.

(Forts. c. d. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Enligt underrättelser, som ankommit till Belgrad från trakten kring Janina, skall Chorschid Pascha, innan han kunde verkställa sin förening med Paschan af Thessalonich vid Veria, hafva blifvit slagen af Grekerna vid Neokastro och tillbakadrifven tre timmars väg från Janina. Han hade under sitt befäl förenat 10,000 Albaneser, 4000 Asiatier och 3000 europeiska turkar, och hade redan framträngt till Phanari vid Karditza, i trakten vid Trikkala och afskurit Capiten Diamanti med de förtviflade flyktingarne från Nausta, ifrån Odysseus. Men Grekerne stred tappert, förenade sig åter, och drefvo honom med betydlig förlust tillbaka. Emellertid är att frukta, att då Paschan af Thessalonich äfven begynner sina operationer, skola Grekerne knappt vara i stånd, att göra motstånd emot två betydande armécorpsar. Från Thessalnick berättar man, att alla de såsom gisslan därifrån bortförde personer blifvit mördade, dels i Constantinopel, dels under vägen dit. Andra rykten innehålla, att Haled Effendi uppfordrat alla Bojare från Moldau och Wallachiet, som lefva under sträng uppsigt i hufvudstaden, att omvända sig till Islamismen. Från Smyrna skrifter man, att grekiska krigskepp i betydlig mängd visat sig vid Chios. Capudan-Pascha hade gått till segels med sin flotta och begge flottorna voro hvarandra nära, emellan Santos och Chios, utan att det kommit till någon träffning. — Icke mindre än 76 grekiska handlande, som stått i förbindelse med Chios, alla af anseende och förmögenhet, hafva i Constantinopel ömenskligt blifvit afträttade, utan rättsakning eller dom, ja utan att man öfverbevist dem om den minsta förseelse, ty de lida för andras handlingar, och icke för sina egna. Efter desse handlarnes afträttande, sände regeringen, såsom det förhåller, ordres till trupperne i Moldau och Wallachiet, att inställa återmarschen, af fruktan, att de mot de kristna å nyo begångna våldsgärningar skulle kunna hafva till följd en ofördröjelig hämd från den ryska gränshärens sida, Salih-Pascha,

anförare för egyptiska flottan, har landstigit på ön Rhodos.

Spanien. Då ministern för utrikes ärenderna, Herr Martinez de la Rosa, hade begifvit sig Aranjuez, för att med Konungen och utrikesministern öfverlägga om händelserna i Valencia och om rikets belägenhet i allmänhet, var Konungen under loppet af samtalet rodan i begrepp att fråntaga Herr Martinez dess portfeuille. Man försäkrar att denne minister dagen därpå i hemliga sessionen, åtföljd af statsrådet Castanjos, meddelat Cortes högst viktiga upplysningar, till följd hvaraf desse skickade ett budskap till Aranjuez, för att föreställa konungen nödvändigheten, att han i anledning af högst viktiga angelägenheter måtte begifva sig i congressen. Konungen svarade, att han icke fann någon anledning, att infinna sig i Congressen, hvilket föranledde Cortes till ett nytt ännu mera kraftigt budskap. Att man hos General Elie (i dess nattliga, skarpt bevakade fängelse) funnit papper, som svårt comprometterade honom, och att han skulle dömmas af en krigsrätt, kungjordes väl genom offentligt anslag under de oroliga dagarne i Valencia, men detta torde kauske endast hafva skedd, för att ögonblickligen lugna folket, ty ännu har man ingen visshet, att det verkeligen så förhåller sig. Congressen och allmänheten meddelas dagligen de mest tillfredsställande officiella underrättelser om de uproriska bandens undertryckande i Catalonien. Stundom har det likväl tillgått ganska bett och förödande. Finans-commissionen har tillstyrkt beslutet, att lemna de flyktade fransyska officerare, som äro i nöd, samma understöd, som de Neapolitanska och Piemontesiska. Stadsrådet har förbjudit allt utropande och kringbärande af tidningar och tidskrifter på gatorna. Ingen annan, än bokhandlare, få försälja dylika, och detta bör endast ske i deras bokläda. Enligt Cortes' gällande beslut är nu mera den stående härens styrka bestämd till 62,000 man, hvar till kommer 20,000 man activ provincial-milis. Härmed kan i nödfall national-milisen, som till följd af Cortes' beslut dagligen förökas, förena sig med mer än 50,000 man. Uti utkastet till ett polis-reglemente för riket har uprättandet af en corps beridna och oberidna gens'darmer blifvit föreslagit. Tio millioner Realer äro beviljade till provincial milisens utskrifning; man tror, att General Quiroga erhåller befälet däröfver. Man vill veta, att Konungen återkommer d. 21 Juni till Madrid.

England. Katholska Peersbilen har, såsom man kunde vänta, blifvit förkastad i öfverhuset;

likväl är det anmärkningsvärdt, att det endast skedd med en pluralitet af 42 röster, nämligen 171 emot 129, hvilka tal dessutom bevisa ett ovanligen upfyldt hus. Flere peerer, som stå i omedelbar förbindelse med hofvet, röstade emot billen. — Den 24 Junii erhöles ett stort antal biller konungens sanction, hvaribland voro de viktiga, som röra Westindiska och Amerikanska handeln, navigationer och varuinförseln, och hvarigenom den engelska hittillsvarande för den öfriga världen så hårdt tryckande handels-lagstiftningen alldeles omformas och förändrar den sedan mer än ett århundrade följda hufvud-princip. Samma dag använde Herr Brougham i underhuset hela sin våltalenhet vid framställandet af sin motion rörande Kronans närvarande inflytande: Hans slutproposition var den, att detta inflytande, sådant som det nu är, vore onödigt för uprätthållandet af Kronans constitutionella rättigheter, förstörande för parlamentets oafhængighet och i motsägelse med en god statens regering. Marquis Londonderry måste upbjuda hela sin konst, för att på ett kraftigt sätt kunna svara. Förslaget förkastades sluteligen med 216 röster emot 101. — Det är, såsom *The Times* anmärker, nästan utan exempel i parlaments-historien, att begge husen redan sitta så länge, och så många viktiga ämnen ännu återstå att afgöra före sessionens slut. — Man vill ännu betvifla Herr Cannings resa till Indien. Den från Havana ankomna fregatten *Tribuni* har medbragt 600,000 piaster och 200 balar *cochenille* för privat räkning. Bankens ränte-nedsättning vill icke rätt behaga kapitalisterna. Nyligen hade de förnämsta banquierne en sammankomst, i hvilken den fråga förekom, om de nu äfven borde reducera myntfoten i sina löpande räkningar; men man kom ej till något beslut häröfver. Bankens steg har redan förorsakat ett stigande i priset af all fast egendom. Skeppet *Kent*, som lämnat *Canton* den 26 Febr. medför en underrättelse, att alla stridigheter med Chinesiska regeringen blifvit bilagde, på det sätt, att stäthållaren i *Canton* änteligen efter långvarigt motstånd genom flera edict befallt återställandet af alla handelsförhållande på den förra foten, utan att längre göra *England* och dess handlande ansvarige för hvad som skedd. Han hade till och med inbjudit engelsmännen, att snart vända tillbaka för att kunna begagna den vackra årstiden till laddningars intagande. Factoriet var och verkeligen i begrepp att åter inflytta.

Norra Amerika. Det påstås, att en förlikning med *Frankrike* tills vidare kommit tillstånd; dess avslutande skall innan kort kungöras af de

förenade staternas president, och endast röra den ömsesidiga handeln. Till följd däraf skola begge meglernas fartyg, såsom förut, hafva fritt tillträde i hvarandras hamnar. — Ett på 15 dagar d. 22 Maji från *Laguaira* till *Newyork* ankommit fartyg berättar, att den flotta, som innesluter *Porto Cabello*, flera dagar beskjutit denna stad och sedan upfordrat den att gifva sig; commendantens svar hade ännu icke blifvit bekant. Ett rykte gick, att *General Morales* med stor förlust hade slagit sig igenom de trupper, som omringat honom, och nu vore tillbaka i *Porto Cabello*. En afdelning af hans trupper, utgörande 500 man, skall d. 19 April hafva blifvit slagen af Ölverste *Pinengo*, och endast 20 man däraf skola hafva räddat sig.

Mexico. Congressen hade redan d. 22 Febr. varit trenne dagar församlade och samtelige representanter hafva allagt ed, att hålla den af *Iturbide* för ett år sedan afslutade tractat. Till följd däraf skall *Ny-Spaniens* constitution blifvit en modererad Monarchie, och en deputation skall ofördröjeligen afsändas till *Europa*, för att tillbjuda kejserliga kronan åt en *Bourbon* af grenen *Anjou*, nämligen Konungen af *Spanien* eller en af dess bröder eller Hertigen af *Lucca*, men i fall alla dessa vägra, åt en Österrikisk Erkehertig, och om äfven desse afslå anbudet, och ingen inom en därpå utsatt tidpunkt skulle ankomma, vill congressen välja en infödd, som skall utropas såsom *Kejsare* i *Mexico*. Congressens hittills vidtagna åtgärder rörande religionen andas alla den högsta intolerans.

Brasilien. Prinsregenten, som dagligen blifver mera älskad, har afrest till den viktiga provinsen *Geraes*, där det förut varit oroligt; denna resa har utan tvifvel en statsorsak. Det är högst väsendtligt, att denna provins, som är en af de rikaste och mest befolkade, må ingå i hufvudstadens åsigt, hvilket hittills icke skedd, men som man med tillförsigt hoppas skola blifva en verkan af Kronprinsens besök därstädes.

Havana. Här tilldrog sig för några dagar sedan en omständighet, som gjort starkt intryck. En officer med 300 soldater öfverföll ett härvarande boktryckeri, förstörde materialerna och mishandlade arbetarne. Boktryckaren var beskyld, att genom trycket hafva utspridd några utfall emot *General-Capitainens* uppförande. En föreställning i anledning af denna händelse har blifvit uppsatt till *Cortes* i *Madrid*, och har erhållit mer än 3000 underskrifter.

COURIEREN

Måndagen den 15 Julii.

Något om ordenshemligheter i handverk.

(Slut fr. N:o 15.)

Vi hafva lifvat en förklaring öfver de i ceremoniellet förekommande konstord. Denna förklaring kan väl icke blifva alldeles fullständig; men det lilla, vi kunnat samla därtill, vilja vi meddela.

Omskådning härleder sig från omskåda, se sig om. När en främmande gesäll kommer, under sina vandringar, till en stad, där embete finnes, anmäler han sig på Herberget (Gesällernas samlingsrum), för att i sin tour få arbete. Detta sker en Söndag, efter kl. 4 e. m., i närvaro af yngsta Mästaren, Lädgesällen (gesällernas ordförande) och Skaffaren. Denne är det, som går från verkstad till verkstad och efterhör, hvar arbetare behöfves, eller egentligen skådar omkring efter arbete. Här af har ceremonien troligen fått sitt namn.

Omfrågan betyder den redan omtalade police-ransakning, som anställes, för att utröna, om någon tvist uppstått mellan gesällerna, eller om någon ting bland dem förefallit, som förtjänar lädans upmärksamhet. Befinnes någon hafva sig förbrutit, fälles han till tractering eller att betala något i sjuk-kassan. Detta kallas förlikning. Saken i sig sjelf synes ganska oskyldig; ty det är visserligen väl, att trätör förlikas. Men fråga är om ändamålsenligheten, ja oskadligheten, af den auctoritet, som verkställer förlikningen. Denna här i fråga varande auctoriteten har — för att glöma dess bristande laglighet — i alla fall den orimliga och farliga egenskapen att handla i mörker, d. v. s. utan kontroll. Gesällskapet har väl ej medel att uttvinga lydnad åt sina beslut; men hvem vågar motsätta sig dem, med fara att blifva vanfräjdad? Detta ord betyder, enligt ceremoniellet, just att man icke förlikat sig.

Qvartal betyder halfår. Detta är väl något ovanligt, men får passera. Qvartals-sammankomsterne lära vara högtidigare än de, som ske vid Omskådning eller vid vanlig Omfrågan. Lädan är då öpnad, i närvaro af en Bisittare och två Mästare; de gamla tiska Gewohnheiten berättas och gesällerna skola kunna utantill ceremo-

niellet. Vid qvartals-sammankomsterne lära ock de utlärde (lärpojkarne, som öfverstått sina år) gjorda till gesäller af Gesällgöraren, då de, bland andra ceremonier, så dricka ur

Välkomsten, d. v. s. en stor silfverbägare om ett par hundra lods vigt, prydd med hvarjehanda zirater och bilder.

Pfaff eller Gesällgörare är den afgående Lädgesällen. Han får en ringa penning af hvarje nygjord gesäll. Hans Medhjälpare äro två andra gesäller, som förrätta den så kallade Skaffare-sysslan. Vid gesällgöringen får den nya gesällen ett exemplar af ceremoniellet, jemte sitt Tecken, af Pfaffen, mot betalning.

Upklappning kallas det tecken, som Skaffaren ger, i det han stöter i bordet med en staf, för att äska ljud åt de stycken, som skola upläsas ur ceremoniellet.

I fall en Gesäll arbetat utom embetet någon tid, måste han förlikas med Gesällskapet, hvarifrån han auses hafva skilt sig. Han anmäler sig å nyo och ger någon afgift, för att åter intagas såsom rättskaffens gesäll.

Begär betyder ett slags rätt att sjelf utse den mästare, hos hvilken man vill arbeta. En nysstagen (utlärdd) Gesäll har vidsträcktare rätt till begär, än den som blifvit affällig på ofvannämnde sätt. Denne sednare äger icke att utse, eller, om man så får säga, sätta på förslag så många mästare, hos hvilka han önskar arbeta, som den utlärde äger. I fall ingen af de två eller tre mästare, man uppgifvit, kan emottaga den begärande; sättes denne på så kallad omständare, d. v. s. måste, efter tour och ordning, taga arbete hos hvilken mästare, som behöfver arbetare. Detta är väl nu mera hufvudsakligen ändradt genom en förordning.

En bland de så kallade Gewohnheiten är, att en Gesäll ej får flytta från en Mästare till den andre inom samma stad, men den ene mästaren kan låna den andre en Gesäll, hvilken då kallas förlänt. Blir fråga om verklig flyttning och mästaren icke frivilligt låter Gesällen afflytta, så får han icke sjelf ut sitt afsked från mästaren, utan det lemnas till Alderman, som meddelar pass till annan stad, hvarifrån Gesällen sedan, inom en viss tid, får genom denna omväg återkomma och

ändtligen taga arbete hos den mästare, till hvilken han önskat komma. Äfven om detta bruk galler, att det i sista tiderna blifvit mildradt.

Mycket återstår visserligen att förklara, och kanske hafva vi icke ens fått fullkomlig reda på hvad vi här sökt förklara. Med tiden torde dock ytterligare uplysningar vinnas; hvilka då skola meddelas allmänheten.

Om Ministerstyrelse.

Vissa sribenter begynna, med större ifver än någonsin, ja med ett slags raseri, angripa den ideén, som de påstå vissa andra publicister drifva, att så kallade ministerstyrelser vore önskliga. De inbilla sig nemligen, att ministrar, enligt dessa publicisters tanka, skulle regera; de envisas att i deras ord inlägga en mening, som de aldrig hyst. Ty om man gör sig mödan att eftersinna, hvad en Ministerstyrelse vill säga, finner man genast, att den är ingen ting mer eller mindre än just hvad vi nu hafva här i Sverige, med den enda skillnad, att en contrasignerande Minister skulle, i alla händelser, vara förbunden att göra, hvad han nu endast i vissa händelser måste göra, ansvara för hvad han underskrifvit, d. v. s. vägra contrasignation, i fall hans tanka ej är enlig med beslutet. Hela förändringen vore således, att ingen så kallad reservation till protocollet finge äga rum och blottställa Monarkens person. Han regerade i alla fall; och frågan vore: blott att finna en Minister, som vågade åtaga sig ansvarigheten för ett beslut, i fall det skulle fattas mot allmänt väl ingalunda att Monarken vore tvungen att göra såsom hans Ministrar ville, emedan han i hvarje ögonblick kan afsätta dem. Detta begriper man icke, utan sammanblandar det med en så oförnuftig inrättning, som Rådsstyrelsen under vår så kallade frihetstid, en tid, hvilken just på det högsta nedsattes af de publicister, som, oss, vederligen, önska ministerstyrelse.

Och emot en så enkel, så med rådsstyrelse oförenlig idé skriker den, som sjelf är nog djerif aristokratisk att säga, det Konungen är Regeringens chef och att regeringen har medlemmar. Att vederlägga eller öfvertyga dylika skrifvare — man må ej missbruka ordet tänkare — är ett så långt försök. Det enda man kan göra är att för en läsande allmänhet framdraga sanningen och söka förebygga verkan af deras solismer.

Hvilken verkligen tänkande människa finnes,

som låter inbilla sig, att det icke är Konungen, som regerar i England eller Frankrike? Hvem är enfaldig nog att tro, det en maitresse- och favorit regering skulle (såsom desse oförnuftige skrikare söka inbilla folk) mer inrita sig under fulkomligt ansvariga Ministrar, än under Ministrar, som blott till hälften äro ansvariga och hvilkas råd blott ses af ett 24 manna råd, i stället att synas af hela nationen? Förtrogha och rådgifvare måste en Konung hafva. Är det då bättre, att dessa dölja sig och blottställa Monarken, eller att de framstå inför nationen, såsom ansvarige rådgifvare i allt? Konungens vilja kan aldrig tvingas af deras; men han kan vara tvungen att ombyta rådgifvare, i fall de, som han har, ej vilja gå in i hans åsigter. Kan han icke i hela nationen finna någon, som vågar ansvara för beslutet, så må han inse, att det är orimligt; ty behaget af en ministerplats är verkligen icke litet, och en complot mot furste-nåd och höga värdigheter behöfver ej befaras.

Likasom öfver allt, hafva äfven i Sverige i alla tider varit Ministrar; ty sällan fanns väl en människa, som var nog outtröttlig, nog skarpsynt, för att med egna ögon se, med egna händer utträttat allt, som fordras vid ett helt rikets styrelse. Men ministererne här hafva varit dolda; konungarne hafva ensame framstått, såsom genomtänkande och beslutande. Följden har varit, att Sveriges historia är en väfnad af revolutioner. Ty en Konung är oantastelig på allt annat sätt än genom revolution. Det sönliga hufvudet har blifvit undandöjd, och ministrarne hafva, nästan alla, (med undantag af ett par, som haft den olyckan att vara ulländuigar eller parvener) oantastade begynt sitt spel. Detta exempel är verkligen varnande mot hemliga och oansvariga ministerer. Mången kan finna det beqvämt att i heilighet beveka monarken till hvarjehanda beslut — och till dylikt tjäna i synnerhet maitresser och favoriter, eller Ministrar, som af dem styras och våga följa deras instigationer. Men man bälvar att gifva gehör åt dessa småkräks intalningar, i fall man vet, att det ej är nog att hafva öfvertygat eller öfvertalat Monarken; utan att man äfven måste ställa fram sitt eget beläte, såsom delaktigt i Hans handling. Man söker då afråda Honom. Hjälper det icke, så vidtager man samma utväg, som hvarje man med sann känsla af sin pligt och sitt värde alltid, blott af inre drift vidtager; man undanbeder sig att blifva inblandad i ett system af åtgärder, dem man ogillar. Det är alltid ett slags feighet och oärlighet att tåla den tanken, att man kan anses gilla, hvad man i själ och hjärta ogillar. Men då det

är möjligt, att fega och ärliga män blifva ministrar; så måste äfven för dem finnas en positivt stadgad förbindelse att göra, hvad en annan gör af öfvertygelse och hederskänsla.

(Forts. o. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Grekerne hafva vunnit en ny seger. Turkarne, 22,000 man infanteri och 6000 man cavalleri, med fältstycken, hade d. 30 April afgått från Larissa, och församlat alla ströfcorpser från Volo, Pharsala och andra punkter, där de fattat fast fot, för att undsätta Patradschik, som lifligt ansattes af Grekerne. Då insurgenterne den 1 Maji fingo underrättelse om fiendens marsch, lämnade de en observations-corps vid castellet och lågade ned i den dalen, som genomströmmas af Hellada (Sperchios), för att vänta barbarerne vid det genom deras tapperhet, under 1821 och 1822 års fälttåg redan tvänne gånger namnkunnigt gjorda Thermopylpasset. Den 3 Maji om morgonen begynte Grekerne från Agrapha anfallet med sina långa skjutgevär (arquebuses) och det lyckades dem, att bringa nästan hela turkiska cavalleriet ur sadeln. Emot middagen angrep Odysseus, som gjort en lång omväg, fienden i flanken, och efter trenne timmars strid togo Turkarne flykten, öfvergäfvade artilleri och tross, och lemnade bakom sig det ända till Larissa befriade Thessalien. Aldrig har, såsom en af de grekiske anförarne skrifer, en så lysande seger, sedan detta heliga krigets början, krönt grekiska vapnen. — Efter träffningen vid Thermopylerne har belägringen af Patradschik åter blifvit företagen, äfvensom af Zeitun. Städerna Portaria, Ullestina, Makrinitza, och Agia, alla i Thessalien, hafva sändt deputerade till Congressen i Korinth, för att deltaga i förbunds-acten. Enligt underrättelser från Constantinopel af d. 31 Maji hade Grekerne gjort en diversion på Mitylene till förmån för Chios eller rättare Morea, hvaregenom Capudan-Pascha för det närvarande hindras, att fortsätta sitt tåg emot sistnämnda halfö. Han vände sig därför emot Mitylene, och en stor grekisk flotta följde honom straxt efter. Grekerne förde ett stort antal brännare med sig, och 200 frivillige skola halva erbjudit sig, att bestiga dem. Men Capudan-Pascha sökte undvika en träffning. På Mitylene hafva till och med hustrur och flickor beväpnat sig, emedan de häldre välja döden än

slafveri. Från Semlin skrifer man under d. 13 Junii: Genom öfverensstämmande bref från Seres, Bitolia och Thessalonich bekräftar sig underrättelsen om Chorschid-Paschas nederlag. Till Belgrad hade underrättelse ingått, att äfven Ståthållarens i Thessalonich truppar, som framträngt ända till Trikkala, den 27 Maji blifvit tillbakaslagne af de under Odysseus och Diamanti förenade Grekerne, hvarpå Trikkala med storm blifvit återtaget af Diamanti, och alla Turkar och Judar i denna stad nedergjordes. Ännu ett sådant slag, och Capudan-Paschas väntade expedition emot Morea torde blifva utan betydande följder. Man ser tillika, huru vigtig diversionen på Mitylene är. Vid Larissa skall emellertid ännu stå en armée af 30,000 Asiater såsom reserve och där torde det komma till en hufvudslagtning. Genom ett decret af d. 13 Mars har Congressen i Korinth förklarad alla turkiska kuster i blokadtillstånd, till följd hvaraf fem europeiska fartyg redan blifvit borttagna. — I Jassi gick d. 10 Junii det rykte, att de nys ankomna turkiska trupperne begynt stridigheter med de sedan längre tid tillbaka i trakten däromkring liggande Janitscharer, och att det kommit till blodiga upträden. I Bucharest ville man hafva bref från Constantinopel, att Hospodarerne voro nämnde och redan under vägen, men få satte tro därpå till. — Från Kischenow erfar man, att samtelige commenderande Generalerne, Grefve Wittgenstein och flere andre redan d. 27 Maji afgått till Kejsaren i hufvudquarteret uti Minsk. Underrättelser från Odessa innehålla, att, då det under närvarande omständigheter icke mer är att tänka på krig med Porten, och de gamla handelsförhållandena med Turkiet snart lära återställas, en mängd fartyg göra sig färdiga att afsegla till Constantinopel. Tretton fartyg äro redan under lastning med spannemål dit; man har de kraftigaste försäkringar, att ryska flaggen icke mer är utsatt för någon fara. Det tyckes därför säkert, att man icke mera yrkar Moldaus och Walschiets ofördröjeliga utrymning, hvilket synes vara ganska naturligt, emedan dessa länder utan militär skulle blifva utsatta för den rysligaste anarki.

Spanien. De, hvilka påstå, att anarki råder i Congressen böra förändra mening, då de se att just de viktigaste ämnen afhandlas med moderation och högsta harmoni. Så blef d. 11 Junii organisations-utskottets för milisen efter commitéens emot ministrarnes förslag utarbetade förbättring, enhälligt antagen af alla närvarande 124 ledamöternas. Som de uproriske i Catalonien icke hafva någon

bestämd plan, så öfverlämna de sig åt alla slag af utsväfning, lägga ofanteliga beskattningar på innevävarne i de orter, som de för ögonblicket innehafva; de lämna, med ett ord, fritt lopp åt sitt hämde-begär; men denna sakernas ställning är för vådsam, för att kunna vara af någon varaktighet. Aförarne tro sig kunna föra kriget efter samma taktik, som fordom visade sig så nyttig emot Fransmännen; men den tanken, som man nu söker bringa i verkställighet, att bilda confederationer emellan enkla orter i Catalonien, förlamar förslaget, att göra uproret allmänt i landet. De Servile smickra sig med det hopp, att, sedan Cortes' session slutats med Junii månad, få se en contra-revolution eller ett skräckrike — ting, som stå i närmare förenigning med hyarandra, än det vid första blicken synes. Hatet till Fransmännen tager sedan kort tid allmänt öfverhanden på ett förskräckande sätt. Flera resande handlande från Lyon o. s. v. hafva blifvit insulterade.

Frankrike. De deputerade hafva slutat allmänna discussionen öfver tulllagen och äro sysselsatte med de serskilda artiklarne. Rörande förhöjningett på införsels tullen för Jern och boskap, tyckas meningarne vara mindre delade, än i anseende till sockret, där förhöjningen ansågs lika med ett förbud, och af många betraktas såsom en uteslutande ynnest för fransyska kolonierna, hvilka likväl icke äro i stånd, att lämna så mycket, som nationen behöfver, men utan tvifvel skola begagna detta tillfälle, att ställa priserna till sin förmån; så att moderlandet endast skall njuta tyngden, men icke fördelen af de nya förordningarne. Emellertid syntes det genast, att ministären skulle behålla öfverhanden, och de föreslagna amendementerna blefvo alla förkastade. Herr Lainé, som härvid besinner sig i minoriteten och på de liberales sida, ifrade starkt och yttrade sig på ett märkvärdigt sätt emot prohibitions-systemets öfverdrift. — Den 28 antog kammaren definitivt sockertarifen. Kammaren öfvergick sedermera till boskaps-tullen, rörande hvilken många amendementer likaledes förekommo. Begynnelsen gjordes af H. r. Humblot-Conté, som föreslog, att ännu fördubbla den af regeringen föreslagna tullen. Talaren ådagalade, att det kött, som Pariser-slaktarne försälja till 14 sous, endast komma dem på 7 sous, hvarföre de således vinna 100 p. ct. Det vore därföre intet under, att slaktare-blockar försälldes till 100,000 fr. cs. Från Poitiers berättar man att, då Berton och hans medfångar inbragtes där, de escorterande trupperne ropade: "Leve Konungen! ned med förrädarne. Förhören med fångarne hafva redan börjat.

England. Det skall i synnerhet hafva varit Lord Colchester, (fordom såsom H. r. Abbot underhusets talemän), som genom sin våltalighet kom katolska peersbillen att falla i öfverhuset. Som han nyligen hemkommit från en lång resa, så gjorde hans anmärkningar öfver Katholikernas återgång till intolerans ett så mycket lifligare intryck. Det stora antalet processer, som föras i Irland för tiondens skuld (från 1817 till 1821 voro icke mindre än 89,022 dylika) bevisar starkt nödvändigheten att uphäfva eller åtminstone mildra denna tyngd. I Prinsessan Cumberland's sak har domaren i prerogativ-domstolen nu fällt utslag, därigenom att han förklarar denna rätt för incompetent. Prinsessan, som ville vara närvarande vid discussionen, fördes i det stället för skuld till Kingsbench.

Nederländerne. I Engelska underhuset hade man föreslagit, att lägga högre tull på Holländskt smör, för att befordra förbrukningen af det Irländska och på detta sätt understödja Irländska åkerbruket. Men det invändes, att holländska smöret vore af en så mycket bättre egenskap, att dess införsel, oagtadt den höga tull, som redan finnes därå, likväl allt jämt ägde rum; genom afgiftens förökande därpå skulle man endast försäkra en sämre vara om högre pris; man borde äfven tänka på de förbrukandes fördel, och det vore tid, att för Europa bevisa, att det är Englands allvar, att sätta gränser för krahbiiv-systemet. Från Göda hoppas udden skrives, att det på två år icke regnat i Capstaden.

Norra Amerika. Man vill veta, att officiell underrättelse ingått, att Kejsaren af Ryssland, som blifvit vald till skiljemän emellan de förenade staterna och Storbritanien, afgjort, att England bör ersätta Nordamerikanska medborgarne värdet af de under sista kriget tagne negrer.

Mexico. Juntan i Mexico har förordnat, att Kejsaredömets vapen skall vara Nopal-trädet (Cochenille-fikonträdet) växande på ett klippigt fält, vid en sjö; på vänstra sidan en örn med Kejsarökrona. National flaggan skall bestå af tre lodrätta remsor, grönt, hvitt och rödt; i midten af det hvita den Kejsarliga krönte örnen.

NySpanien. Regeringen på den till NySpanien hörande halföen Yucatan, som d. 15 Sept. sistl. är förklarad sig oafhängig, har sitt säte i Merida. Under densamma står ock Campeche, som äfven då förklarade sig sjelfständigt. Congressen i Guatimala skulle sammanträda d. 1 Mars.

COURIEREN

Thorsdagen den 18 Julii.

Om Ministerstyrelse.

(Forts. och slut fr. N:o 16.)

Så enkelt är verkligen detta system om Ministerstyrelse. Endast oförmågan att fatta eller viljan att misstyda kan däraf göra ett så oförnuftigt och mot all sund styrelseprincip stridande system, att Konungen skulle blifva ett noll, att Ministrarne skulle regera, att Maitresser och Favoriter skulle få ett inslytande, som de icke kunna få under ansvarsfria reservations ministrar, m. m. I sitt oförstånd eller sin ilska prätar man blindt, utan att veta, hvarntid manvädret far. Man har en gång fått sig en jargon och föresatt sig att på ett visst sätt uttyda sin nästes ord och tankar; sedan ropar man, med tillstoppade öron — och hopen gapar. "Jo jo, det måste väl ändock vara förfärligt med de där Ministrarna. En Louvois, en Mazarin, en Struense, en Fredsfurste, en Göran Person och dylika! Hu! det vore ju förfärligt att återfå dessa bjessar! Vi se ju dem och deras likar dagligen i våra romaner och våra hjertnypande theaterpiecer." Så låter det sömniga ropet, som man söker, och ofta lyckats, att väcka bland en tanklös hop. Frågar man sedan, hvarföre ansvarige Ministrar skola vara såsom desse; så får man troligen intet annat svar än det: "de kallas ju Ministrar". För öfrigt finnes ingen ting gemensamt mellan en despots favoriter eller så kallade Ministrar och ansvariga Ministrar i en constitutionel stat. Just därför att man vill göra dem fullkomligt ansvariga, ropas det, att man vill göra dem till sådana, hvilka Konungen regera, men åter i sin tur regeras af maitresser och favoriter — en sak, som kan inträffa blott med dem, hvilka sjelfve äro favoriter och icke behöfva någon annan recommendande egenskap än konsten att tillsmickra sig gunst. Gunsten är den enda förtjänst, de behöfva; disgracen det enda, som de behöfva frukta. Dylika Ministrar existera blott i de stater, där man i allt skyler sig bakom Monarken och föreställer honom såsom ensam verkande. Att införa ansvarighet är att utrota detta släkte. Det kan aldrig trifvas, så snart regeringens handlingar skijas från Monarkens personlighet och underkastas det allmänna omdömet

granskning. Hvem, om ej vanvettet, kan då spå maitresse- och favorit-regeringar af den fullkomliga ansvarighetens införande?

Hvarifrån har man fått den där besatta tanken, att Ministrarne regera i England och andra lagbundna samhällen? Icke från något annat än den omständigheten, att Konungen synes mindre, ehuru allt, hvad Ministern gör, måste vara öfverensstämmande med Hans vilja. Man är blind nog att icke se längre än till ytan. Om en befallning alltid är underteknad med Konungens namn, eller om Ministern, i sitt namn, men i enlighet med Konungens vilja, utfärdar den; så ligger däri platt ingen väsendtlig skilnad. Att Konungens befallning eller samtycke verkligen finnes, att Ministern icke på eget bevåg eller af egen magt och myndighet gör något, det synes lätt däraf, att han sitter kvar vid sitt embete. Ty sökte han taga sig någon egen magt, något annat inslytande, än det han kan äga, äfven såsom oansvarig förtrogen; så kan man vara säker, att han genast förfäskedades. Öfvertyga, öfvertala kan han; men befalla kan han lika litet som den dödaste örontasslare. Är regenten en kraftfull och verksam man; så har Ministern intet vidare inslytande på honom, än hvad den ene starke anden alltid har på den andre — öfvertygelses och ärans. Men den skarpsyntaste och kraftfullaste dödlige har passioner och är underkastad misstag. Mot dem skall finnas en bom; denna kan ej läggas för majestätet sjelft; måste således läggas för det förtrogna redskapet, och blifver blott en varning åt den förre, utan att lägga någon ökad magt hos den sednare.

Grundidén för Ministerstyrelse är, såsom vi redan nämnt, ingen annan än denna Ministrarnes oinskränkta ansvarighet för allt, hvori de synligen deltagit. Allt annat är tillfälligt: t. ex. huru deras arbetsätt är inrättadt, huru de organisera sina bureauer o. s. v. Låt en Minister, om han därvid finner sin räkning, betjäna sig af enskilda tjänstemän eller af Collegier, af oberoende eller beroende tjänare. Detta är en fråga, hvarom vi också yttrat oss och vidhålla vår öfvertygelse. Men den inverkar icke hufvudsakligen på grundidén af en ministerstyrelse.

Hvad som däremot följer af en verklig Minister-

styrelse, är att de regeringens ledamöter, för hvilkas belgd och ansvarsfrihet man med sådan ängslan strider, nemligen de endast i protocollerna synliga rådgifvarne, betydligt sjunka i anseende eller till rangen af blott rådfrågade, men föga verkande ledamöter. Att de kvarblifva, torde i alla fall vara säkert; ty monarken och hans ansvarige rådgifvare behöfva visserligen omkring sig en samling af erfarna och uplysta män. De blefvo dock icke några regeringens ledamöter; ty regeringen vet af ledamöter, lika litet som af chef. Den ende ledamot, vi tro henne äga och böra äga, är Konungen. Vi äro vida större royalister än dessa föregifna nitälskare, hvilka behandla sina moständare såsom anarkister, revolutionärer och republikaner. Detta kan hvar och en begripa; men hvar och en vill icke begripa det.

Huru Kongl. Götha Hof-Rätt förstår Tryckfrihets-förordningen.

Handlanden S. Hammar i Götheborg hade anklagat Boktryckaren Assessor Löwegren för några i tidningen Aftonbladet införda upgifter, det Hammar skulle hafva drifvit ocker. Jury frikände Assessor Löwegren, och målet både underställdes och kom, genom besvär, till Hof-Rättens skärskådande. För ett år tillbaka föll dess utslag, som nu utkommit i tryck. Två punkter hafva däruti förekommit oss nog märkvärdiga, för att förtjäna särskild upmärksamhet.

"Vidare (heter det) förekomma anmärkningar af Handlanden Hammar; 1:o Att Assessoren Löwegren icke blifvit af Rådhusrätten tillhållen upgifva, huruvida han var författare till de anmärkta artiklarna i Aftonbladet och om ordet Insändt, hvarmed de blifvit teknade, ägt grund eller ej. Men då Assessoren Löwegren ej begagnat sin rättighet att i rättegångens början ingifva namnsedel och upgifva författaren, är han själf rätteligen ansedd såsom sådan och någon forskning, till berörde omständighets utredande, har således ej varit af nöden."

Kongl. Majts och Rikets Götha Hof-Rätt tror således, att Assessoren Löwegren ägt rättighet att vid rättegångens början ingifva namnsedel och upgifva författaren? att han; först då han detta icke gjort, är rätteligen ansedd såsom författare? att forskning efter författaren till en tidnings-artikel, insänd eller icke, någonsin är af nöden, eller ens tillåten? Har Kongl. Hof-Rätten ingen kunskap

om 8 § 7 mom. i Tryckfrihets-förordningen, där det heter: "Utgifvare af Dagblad och Periodiska skrifter vare alltid, i afseende på ansvaret, ansedde såsom författare"? Om således dagblads-utgifvare, tilltalad för någon artikel, skulle försöka att förete namnsedel eller upgifva författare, ägde domstolen icke tillåta sådant.

"4:o Att flere utsedde Jurymän fått, utan förfall, afsäga sig den dem updragna befattning; men då sådan afsägelse ej är i lag förbjuden, anser Kongl. Hof-Rätten Rådhus-rättens förfarande i denna omständighet lagligt och gillar dess deruti d. 16 sistl. December meddelade utslag."

Häruti har Hof-Rätten visserligen rätt; men lagen har däremot så mycket mera orätt. Också lär den i allmänhet hafva blifvit så förstörd, att dylik afsägelse ej är mera tillåten i detta fall, än i fråga om andra medborgerliga förtroenden. Hade afsägelsen ansetts tillåten, så hade Kongl. Majt sistl. år kunnat undvika att förklara grundlagen, då H. K. H. Kronprinsen var kallad till Juryman. H. K. H. hade blott behöft afsäga sig, och det till och med en gång för alla.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Medel-Albanien, som hittills varit tämligen lugnt, har nu äfven satt sin frid på spel. Innevänarne i Kaulonias hade, ganska missnöjde öfver Ali-Paschas, deras beskyddares, död, spridit sig i Macedoniens ätskilliga kantoner, som gränsa intill Kastoria, Geortscha och Pliassa, och begingo där oordningar, som man trodde sig kunna dämpa, men hvilka endast voro signalen till en rörelse, som man tillskrifver Paschan i Skodra. Nyligen erfor man, att Kantonen Primitti hade rest sig, och nu har man visshet, att korssfanan blifvit planterad i Furka och S. Marina, och att allt, hvad som där finnes af kristliga Albanesare och krigiska Wlacher, förenat sig. Man vet icke, huru de så hastigt kommit i besittning af vapen, ammunition och äfven några lättstucken af engelsk fabrik; men man förmodar, att det är det bergs-artilleri som Ali-Pascha 1810 ärböll af Stor-Britannien, som då ville göra denne Vezier oafhändig och lämna honom en tillräckligen utsträckt kust, för att kunna utgöra en makt. — Uprorsrörelser hafva äfven ägt rum i Chimärabergstrakten, och då Paschan af Thessalonik på oklokt sätt kungjort Portens hemliga afsigt att vilja mörda alla kristna och utrota kristendomen, så är ingen tvifvel, att desse lands-

förviste skola dyrt sälja sina lif. Det återstår dem ock ingen annan tillflykt, än i deras mod, och ingen räddning, utan i förtviflan, då flykten till Joniska öarne icke mera är dem öppen. Sulioterne räkna så många segrar som dagar, och Chorschid Pascha, ouphörligt oroad af dem, kan icke tänka på att företaga något af verklig vikt. Han tyckes dessutom i anseende till Alis skatter stå i stark misstanke hos Sultanen, och man affordrar honom en sådan redogörelse, att fråga är, om det kan lyckas väl. — Omer Wrioni, den nye Paschan i Janina, tilböd sistledne månad amnesti åt insurgenterne i Ætolien, emot utlemnande af vapen och gisslan, och skadestånd i penningar. Såsom svar erhöill han en föreställning af Geronterne i Wrachori, att han borde erinra sig Ali Paschas och Pascho-Beis död, och, i stället att tala såsom Herre, häldre komma sjelf och bringa sitt hufvud i säkerhet i Wrachori; ja, att till och med Chorschid-Pascha äro de besynnerligaste och mest störliga rykten i omlopp. Än heter det, att han blifvit förgiftad, än åter, att han tagit Grekernas parti. Så mycket tyckes vara säkert, att han är uppbragt öfver Portens uppförande, och troligen därför under flere månaders tid ingen ting företog, till dess nöden och Grekernes anfall tvungo honom till någon verksamhet. På Halid-Effendis råd befallte Sultanen, att, sedan Moreoterne blifvit lösköpte och utlemnade, transporterera Chorschids Harem till Constantinopel, där den nu befinner sig i närheten af denna hufvudstad. Man kan lätt föreställa sig, att denna befallning måste kränka Chorschid Pascha, i synnerhet som den lofvade förstärkningen uteblef vecka från vecka, förmodligen genom Halid-Effendis ränker. Grekerne hafva begagnat dessa omständigheter, och kanske därigenom fördröjt sin undergång på någon tid. Albanesernes affall torde äfven något hafva bidragit till denna sakernas lyckliga vändning. Bref från Trieste af d. 21 Junii innehålla: Just i det ögonblick, då grekiska nationens politiska dödsdom tyckes vara ratificerad, komma underrättelser från Morea till deras förmån. I Ancona inlopp d. 15 Junii ett fartyg, som lemnat Mesolongi d. 8 Junii. Enligt dess medbragta underrättelser har den vigtiga lästningen Napoli di Romania den 30 Maji gifvit sig genom capitulation. Den turkiska besättningen

skaffades till Asien, och feck medtaga en fjerdedel af dess samlade skatter. General Norrman hade däruppå upbrutit med 7000 man, hvaribland 800 frivillige tyskar och fransmän, emot Albanien, under det Demetrius Ypsilanti, förenad med Capitén Botcharis, trängde fram emot Zeitun i trakten af Larissa. General Norrmans expedition skall vara väl försedd med all ting, och i synnerhet hafva till föremål förening med Sulioterne. Maurokordato bildar en reserve i Livadien, och Kolo-kothron har öfvertagit Moreas försvar. Utrotandet af alla kristna på Chios har gjort ett otroligt intryck ibland de öfrige Grekerne. De stridandes antal förökas dagligen på öarne, och Grekerne tyckas inse, att dem är endast valet öfrigt emellan strid och död. — Regeringen på Morea consoliderar sig ständigt allt mer. Från Arkipelagens farvatten ville man hafva underrättelse, att Capudan-Pascha ännu observerades i hamnen på Chios af Grekiska flottan, och icke inlätit sig i någon strid. Trenne turkiska fartyg, åtföljde af en Corvette, och lastade med rof och fångar från Chios, skola hafva blifvit återtagna af Grekerne och förde till Mesolongi.

Spanien. Den 23 Junii har General Quesada verkligen inryckt i Spanien, och redan hörd man den 24 hela dagen en lilliggevärs-eld vid St. Jean-pied-deport. Hela provinsen Navarra är för öfrigt från den constitutionella sidan i alarm, och General Lopez Banjos marscherade d. 23 med 600 man från Vittoria. — Tidningar från Frankrike berätta om en hästigt trällning, som vid Olot den 18 varade från kl. 3 om morgonen till 4 eftermiddagen; en del af staden lades i aska af de upproriske. Enligt bref från Pucierda d. 24 slogs man ännu den 22 vid la Seo d Urgel med största hårdnackenhets, och de upproriske voro i besittning af den med artilleri väl försedda fästningen De så kallade Royalisterne skola, såsom Echo du Midi försäkrar, utgöra 5000 man, och Trappisten skall först, med ett Crucifix i ena handen, och en piska i den andra, hafva bestigit vallarne. Oaktadt allt detta väntar man med stor tillförsigt lugnets snara återkomst öfver hela riket, och denna befordras hufvudsakligen genom den okloka stränghet eller rättare grymhet, hvarmed de föregifne trons försvarare fullfölja sina afsigter; ty de hafva därigenom tvungit folket att gripa till vapen för sitt eget försvar och i sin sida utan skonsamhet gifva dem döden, som det bekommer i sitt vild, hvilket slutligen måste hafva den verkan att afskräcka de upproriska banden. Den 25 skall Konungen och

den kungliga familjen återvända till hufvudstaden, i anledning hvaraf plats-commandanten genom dagens ordres tillkännagifvit trupperne, att Konungen väntade af dem så höra ropet: Lefve den constitutionelle Konungen! såsom det för honom angenämaste. Konungen har låtit föreställa Cortes att de, till följd af det H. M. genom Constitutionen försäkrade laginitiativ, måste discutera utkastet rörande Kungliga Gardet, och icke voro befogade att decretera, det detta icke skulle gälla och krigscommitteén föreslå ett annat. — Cortes, hafva nu antagit det Ardouinska lånet med de ändrade villkoren. — General Riego har erhållit tillåtelse, att redan före sessionens slut, för sin hälsas skull, begifva sig till Sin födelseort.

Frankrike. Vid den allmänna discussionen öfver tull-lagen anförde Hr. Lainé, i afseende på stränga handels-inskränkningar, Englands exempel, och sade: Prohibitiv-systemet, som under kriget ärhållit en ofantlig utsträckning genom continental-blokaden, fortsattes efter friden och till och med utsträcktes ännu vidare. Sedan det först blifvit användt emot England och därefter emot Frankrike, har det blifvit satt i utöfning af alla stater emot hvarandra. England, som nu öfver allt estarbärmas, hade först gripit till detta system, det är därföre icke så särdeles anmärkningsvärdt att det nu visar sig höjdt, att öfvergifva det sedan man nu ställer det emot denna stat. Englang har skördat alla de fördelar af sina förbud, som det kunnat hoppas, samlat ofantliga kapitaler, och så utvecklat sin konstflit, att det måste sträfva efter ett vidt utbredande utaf föryttringen, hvarigenom det kanske kommit på den punkt, att nödgas säga: "Nu vilja vi antaga er, autagen blott oss." Sedan han därpå gjort några betraktelser öfver inre och yttre handeln och visat de fördelar, som skulle uppkomma genom tractater och handelsförbindelser med nya stater, utan att likväl yttra sin mening öfver den egentligen förevarande statsfrågan, förklarade han sig för fortsättningen och utvidgandet af förhållanderna med Indien, Brasilien och Havana, och satte sig starkt emot den föreslagna afgiften å främmande rätt socker, som nära svarar emot ett totalt förbud, o. s. v. — Hr. Labbey de Pompières försvarade den allmänna handelsfriheten, men kunde knapt erhålla ordet. "Kunnen I hoppas, sade han, att, om vi förbjuda utländska produkter, utländningen icke skall förbjuda våra? Kunnen I hysa ett sådant hopp, så måste jag ur historien visa er, huru fåfängt det är. Colbert lade 1666 svår tull på utländska manufactur-artiklar; Holland gjorde föreställningar däremot,

och då vi vägrade; att minska afgifterna för dess artiklar, förbjöd det våra viner, brännviner och manufacturer."

England. den i förelade skattkammars-Kansleren budgeten, enligt hvilken, med grundläggning af de utaf parlamentet redan beslutade bevillningar och ändringar i utgifter och inkomster, behofvet för det löpande året (från d. 5 Juli 1822 till samma tid 1823) blifvit föreslagit till 21,116,456 Pd, och utvägarne upptagne till 21,272,670 Pd (förutan 36,200,000 Pd i skattkammarsedlar för den ofunderade skulden). Ibland utvägarne och medeln är ett lån af 7,500,000 Pd utaf sinking-fonden, som likväl egentligen skulle utgöra 10 millioner, så framt Skattkammars-kansleren icke tills vidare endast föreslagit det för tre kvartaler, emedan han tänkte att i nästa session yrka en allmän revision af sinking-fonden. (Hör!) Detta lån utgjorde förra året tretton och de begge föregående åren tolf millioner; den nuvarande skillnaden upstår ibland annat igenom den träffade förändringen med pensions-utbetalningarne. — Under discussionens lopp yttrade flere ledamöter sin ovilja öfver de 200,000 Pd, hvilka ibland inkomsterna finnes upptagna såsom härflytande från öfverskottet af lotteriet. Landet hade så ofta yttrat sina önskingar mot denna osedliga inkomst, att en sådan summa änteligen ganska väl kunde uteslutas från ett finans-öfverskott, som ministrarne nyss så mycket berömt. The Times säger helt kort rörande finansdiscussionen: "Skattkammars-kansleren förelade budgeten, äuskönt några af de anslag, hvaraf den vanligen bildar ett kort sammandrag, ännu icke blifvit voterade. Dess framställning af utvägarne och medeln var mindre intressant än vanligt, af det skäl, att han hade så litet att upplysa och intet nytt förslag att göra." Courieren däremot förkunnar med mycken glädje, att statsinkomsten för det sist förflutna kvartalet har öfverstigit förra årets för samma tid med 622,000 Pd, och att Hr. Maberly sjelf måste tillstå, att engelska finanserna befinna sig i ett blomstrande tillstånd.

Columbia. Congressen har beslutit att, såsom Platina är en ädel metall, som erbjuder stora fördelar till national-förmögenhetens förökande, handeln därmed uteslutande skall tillhöra staten, och att mynt ofördröjeligen skall präglas af denna metall. Ett ens renad platina gäller fyra spanska piaster. Detta mynt skall endast vara nationalmynt.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Måndagen den 22 Julii.

Recension.

Judarnas Chronika. Stockholm 1822 hos Hæggström. Två häften.

Den Svenska utgifvaren har satt denna titel på en samling af flera skrifter om Judarna. Första häftet innehåller två afhandlingar: Judarna i verdenshistoriskt afseende, af Fr. Buchholtz, och Judarne i Frankrike och Spanien, Bihang till Buchholtz's skrift om Judarna, af Th. Thaarup. Andra häftet innehåller fyra afhandlingar: 1:o Judarna i deras sanna skepnad, särdeles i anledning af deras anspråk på Tysk borgar rätt, af Prof. Fr. Rühs; 2:o Om den fara, för hvilken vår välfärd och karakter blottställas genom Judarna, ett bihang till Prof. Rühs's skrift om Judarna, af Prof. Fries; 3:o Judarne, betraktade såsom Gäster, Inbyggare och Medborgare i Christna städer, af C. F. von Schmidt-Phiseldeck; 4:o Förslag att afhjälpa bristerna i Judiska nationens närvarande författning, af samma författare.

Att ämnet är af stor vikt, däri måste man med utgifvaren instämma. Han yttrar sig härom i företalet till andra häftet på följande sätt:

"Sedan 1809 års revolution, hafva vid åtskilliga Riksdagar motioner blifvit gjorda om Judarnas reformerande eller utrotande i Sverige, utan någon vidare påföljd, än att saken ännu står på samma fot som förut. Det är väl sant, att Judarne i Sverige ännu icke hunnit komma sig före till den grad, att mängden af statens medborgare omedelbarligen känner verkningarne af deras parasitiska tillvaro; men 1815 års Judecessioner och det allmänna nederlag bland handlande corpsen, som de medförde, borde likväl hafva, åtminstone hos den tänkande delen, öppnat den lagstiftande magten ögonen öfver det vådliga för framtiden af vårt Svenska Judesamfund tillväxt och ostörda minneringsarbete. Gerna öfverleruna vi åtdem, som stå i någon conflict eller beröring med våra Judars sätt att handla och vandla. omsorgen att upplysa oss, huru vida Judarne i Sverige äro af någon annan

natur än öfver allt annorstädes, ty upprigtigt må utgifvaren tillstå, att han ej känner de härvarande Judarne af annat än deras ansigtsdrag och något egna sätt att presäntera sig; men han har förutsatt och förutsätter, tilldess åtminstone någon uppstår, som med facta bevisar motsatsen, att Judarne i Sverige utgöra ett samfund af samma släkte, anda och tendens, som de Judar, hvilka ruinerat Pohlen, plundrat Tyskland, plågat Frankrike, kallat Spaniens dödsdomar öfver sig och förnedrat Köpenhams beurse — han har trott, att, om ock det onda, Judarne redan förorsakat Sverige, ej skulle ännu hafva kommit till den ytterlighet, att man, för att befria sig derifrån, nödgades gripa till förtviflans vapen, såsom fordom i Spanien, man likväl hvarken kan eller bör vara likgiltig för ett mindre ondt, som med lindrigare medel ännu skulle kunna afhjelpas, han har ock just därför ansett den likgiltighet och köld, hvarmed man hittills vid våra riksdagar behandlat denna fråga, mer som en följd af okunnighet om sakens natur och vikt, än af lätt sinnig sorglöshet för en fara, som man kunde tro ännu vara aflägsen."

"Det syntes därför utgifvaren ej alldeles o-tjenligt att, genom en samling af det bästa, som i nyare tider blifvit skrivit öfver detta ämne, bereda en allmännare, på sakkännedom grundad, öfvertygelse om frågans vikt och om nödvändigheten att sätta samhället i skydd för en kräftskada, som med tiden kan blifva obotlig och i grund förstörande."

De Christne hafva vant sig att anse Judarnas lag och historiska böcker såsom äfven sina religionsböcker. Härigenom har all verkligt fri historisk och politisk forskning angående Moses's lagstiftning och dess följder blifvit hindrad, ända till de sednaste tider. Man har trott på de Mosaiska och Profetiska skrifternas gudomliga ursprung och skrivit Mosis djupa politik på den gudomliga vishetens räkning. Först de nyaste tiderna hafva lossat banden, i detta, såsom i andra fall. Den oroligt efter kunskap trängande människoanden har vågat forska; och så snart detta steg var gjort, måste också åsigtterne af den Judiska lagstiftningens natur blifva helt andra, än de så länge varit.

Buchholtz har sett ljust (fast han ej alltid uttryckt sig ljust), i detta märkvärdiga ämne. Huru

328
har Moses (ty han antager ej vidare, att Mosaiska ord och åtgärder äro Guds) kunnat bilda en nation, som i så många sekler motstått all retelse att blanda sig med andra nationer, lik dessa floder, om hvilka man berättar, att de efter att hafva fallit in i större vatten, fortfara att flyta därigenom, utan att blandas med dem? Hvilket ofantligt snille, hvilken magt öfver människosinnen har det ej fördrats, att ur ett godt land utföra och vid mödor vänja ett af natur och vana vekligh och all möda afskyende folk! Hvilken konst att sammanhålla en maklig och beständigt knotande massa, under en fyratioårig mödosam vandring i öknen! att slutligen göra dessa okrigiska varelser till eröfrare! Hvilken fin uträkning att så bilda hela nationens lynne och tänkesätt, att association med alla andra blef omöjligt! Om ett vanligt snille haft detta problem att lösa, hade det skett genom hela folkets instängande på en ö eller i en allgäse dal utan all communication med den öfriga världen. Afsöndringen hade då räckt blott så länge som de naturliga hindren för communicationen. Men Moses löste problemet på ett förvånande vis, han införde sitt folk midt ibland andra folk, utan att det identifierat sig med dem, ja icke ens sedan det blef tvunget att sprida sig ibland dem och förlorat all egen politisk existens. Dess seder och tänkesätt hafva, i så många sekler, blifvit oförändrade; tiden, som framskrider och rycker allt med sig, har ingen verkan haft på Judarne; alldeles sådana, som de gingo ur Egypten, äro de ännu, då man undantager den yttre poluren, eller rättare, blott hvad skomakaren och skräddaren ändrar på en människas. Judarne äro nu spridda öfver hela världen, bland Christna, Mohammedaner och hedningar, bland civiliserade och ociviliserade folk, och utgöra ändock öfver allt en lika tänkande och handlande nation, en stat spridd öfver allt. De hafva i många sekler varit kringsspridda och ofta förtryckta; men ändock hafva de alltid förblifvit de samme, alltid spelat en betydande role.

Man måste blika djupt in i Mosaiska lagstiftningen, för att upptäcka förklaringsgrunden till detta förvånande resultat. Buchholtz och de öfriga författarne, dem utgifvaren öfversatt, framställa denna förklaringsgrund i ganska stark dag. Moses gaf Judarna icke en allmän religion, utan en nationalgud; han gaf dem löften, att de en gång skulle underkufva hela världen och få lefva i overksamhet. Denna nationalguden (Jehova) bekymrade sig icke om andra folk än detta sitt utvalda; alla de andra voro hedningar, som skulle

utrotas och förföljas. Härom torde framdeles mera förekomma.

181
Judarne voro, såsom Moses säger, ett ganska halsstarrigt folk. Han måste genem förskräckelse och den gruffligaste terrorism beherrska dem. "Som allt ännu (säger Buchholtz) var i sin födelse, så måste intet spår af liberalitet finnas deri. Denna lagstiftnings organiska del, eller det egentliga constitutionsdocumentet, måste dana en theokratisk monarchie, emedan den, som stod i spetsen för hela nationen, behöfde det högsta välde, för att genomdrifva sin plan. Aldrig fanns en större despot än Moses; men blidrig har någon despot förstått att dölja sig med mera konst och beständighet. Att Gud skulle låta se sig i en sky, kunde väl förekomma Israeliterna nog problematiskt; men, så snart minsta tvifvel uppstod om möjligheten, förvandlade anförarens terrorism dikten till den bestämdaste sanning. Den, som oförsligt värmade sig tabernaclet, blef utan nåd nedhuggen, och den, som afvek från idén om gudomens enhet och osynlighet, blef barbariskt ihjälslagen. Under de omständigheter, hvori regeringen befann sig i sin första utveckling, var det en oförlätlig förbrytelse, att genom en mild hägkomst af landet Gosen återföras till Apis dyrkan. Leviterna voro lagstiftarens egentliga bödlar, emedan de ej fingo hafva någon annan egendom än altarets."

"Alltid och evigt måste nationen blifva stående på samma punct. Saknaden af alla menckliga dygder måste ersättas genom fruktan för Gud. Presterne fällde domen i allt, och deras domslut måste gälla äfven der, hvarest de rubbade hvarje menckligt förhållande. Presten måste aktas högre än en bror. Allt detta var så mycket mer nödvändigt, som constitution och lagstiftning upprättades på en tid, då Palestina ännu ej var eröfradt. Mencklighet och tapperhet förenas ej hos ett folk, som ännu först måste tillkämpa sig en bestämd bostad. Ty striden om en subsistens-basis är, af mycket begripliga orsaker, en strid på lif och död. Gudsfruktan måste således åstadkomma en grad af passion, som, i det den gjorde Judarna till segerherrar, förminskade deras antal så litet som möjligt. Kanske har den Israelitiska lagstiftaren, under de utrotelse krig, han föide, äfven haft den idén att, så förderfvadt detta folk var af syssellöshet, tvinga det till arbete, då han betog det rättigheten att göra slafvar."

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. I Constantinopel skola, såsom det är allmänt berättas, Österrikiska och Engelska Ministrarne, sedan underrättelse ingått, att furstendömena Moldau och Wallachiet till d. 3 Junii icke varit utrymde, gjort nya föreställningar rörande detta ämne. Reis Effendi skall härpå hafva svarat muntligen; att han trodde det de nu voro utrymde; endast några svårigheter i hänseende till trupperne hade hittills förhindrat utrymningen, emedan man måste mycket varsamt gå till väga med dem. — Hvad afsändandet af en commissarie till gränsen angår, skall Reis Effendi vidare muntligen hafva förklarat, att Ryssland skulle skicka en gesandt till Constantinopel, där han kunde räkna på det bästa emottagande; men Porten vill icke afsända någon. — Bojarnerne, som blifvit förde till Constantinopel, äro under en så sträng uppsigt, att all communication med dem är omöjlig. I de första dagarne af Junii månad rådde där stor oro i flera förstäder, och i symmetri i canalen och hamnen. Porten hade beslutit, att, för fullständigandet af bemanningen på de skepp, som skulle utlöpa till Capudan Paschas förstärkning, utom de frivilligt värfvade Janitscharerne, till denna tjänst använda en del af den under namn af Jamaks kända milisen. I spitsen för dessa samma Jamaks och endast understödd af ett ringa antal verkliga Janitscharer, utförde Kabakschi-Oglu år 1807 den revolution, som kostade Sultan Selim thronen. Straxt efter denna revolution återvände hela det uproriska bandet till sina garnisoner vid Bosphoros; men sedermera voro de, såsom man lätt kan tänka, alltid förhatliga och misstänkta hos regeringen. — Då nu Storherrrens ordres, att det till flottans utrustning ännu felande manskap, ungefär 3 till 400 man, skulle uttagas ibland dem, utbrusto de i högt knot; som likväl fråga icke kunde blifva om motstånd, ville de åtminstone betinga sig, att taga vägen till skeppen genom förstäderna Demetri, Galata och Pera. Denna plan, hvars afsigt var lätt att gissa, blef fullkomligt till intet gjord genom Ibrahim-Paschas beslutsamhet, under hvilkens befäl står den till bufvadstadens säkerhet vid Buyukdere uppställda 8000 man starka corps. Detta hindrade dem likväl icke, att under marschen ut efter canalen och hamnen begå de rysligaste utsväfningar. Man var två eller tre dagars tid i Galata och Pera uti sådan fruktan, att ingen vågade lämna sitt hus. Äntligen den 6:te var hela den råa hopen inkeppad och lugnet återställt. — I Armenien skola Per-

serne å nyo vunnit stora fördelar, och hotat så väl Kars som Erzerum. Däremot påstå Turkarne sig hafva erbållit en betydande seger i Bagdada paschalik, till följd hvaraf staden Suleimanieh åter skall vara i deras händer. De påstå äfven, att himlens vrede hemsökt persiska staden Kermanschah genom en ryslig jordbäfning, hvarvid 30,000 människor skola omkommit. Besynnerligt är det, att privata bref från Aleppo på samma tid tala om en jordbäfning, som skall hafva förstört två tredjedelar af staden Mekka. — I Smyrna inträffa dagligen trupper från det inre, men lyckligtvis uppehålla de sig icke där, ty efter hållit nattläger gå de vidare till sin bestämmelse, som nu mera icke är Tschesme, utan Scala nuova och en annan punkt. Oagadt den stora mängden främlingar, som beständigt inträffa, fortgår dock Ramazan med största ordning, och Grekerne öfverlemnade sig lugnt åt sina arbeten.

Spanien. Den 21 Junii antogo Cortes följande artikel af utkastet till förbättring af statsinkomsterna. Från d. 1 Julii 1822 till d. 30 Junii 1823 skall införseln, förarbetandet och försäljningen af tobak utaf alla slag uteslutande ske för nationens räkning, undantagande Cigarre, och snus från Havana, hvilka, såsom hittills, kunna införas emot erläggande af de fastställda afgifterna. Statstidningen meddelar, att värdet af de hittills försälda nationalgodsen, för hvilka det inlåtna beloppet af 19,573,048 Realer blifvit öfverlemnadt till fonden för allmänna crediten, efter anslaget endast varit 8,695,120 Realer. — Allmänna bladen innehålla anmärkingar därför, att de i Bayonne utfärdade ordres för spanske flyktingar att begifva sig till det inre af Frankrike, icke i det ringaste blifvit verkställda. Den 22 Junii antogs Hr. Isturiz's proposition: att ingen sak i Congressen kan anses för fullkomligen discuterad, när en minister själf därför fört ordet. Öfver den 25 artikeln af de trettio rörande åtgärder för allmänna säkerheten, så lydande: "De städer, köpingar och byar o. s. v., som lemna de beväpnade factionisterna tillflykt eller hjälp, skola af nationaltrupperne behandlas såsom fiendtliga och efter krigslagarnes hela stränghet," upstod en debatt. Ministern för utrikes ärenderna erinrade, att man, efter hvad som nu föregick, icke skulle hafva nödigt, att låta det komma till en sådan ytterlighet och gifva en sådan lag, hvars blotta läsning förorsakade rysning. Han anförde flera proclamationer och dag-ordres af Fransmännen under kriget, som, långt ifrån att föra till det åsyftade ändamålet, endast ännu mera uppretat sinnena. Utskottet affattade derefter i fråga

varande artikel annorlunda. — Den antagna första artikeln af lagen öfver statsskulderna innehåller, att desamma skola delas i trenne klasser: 1:o Den af Vales bestående skulden; 2:o Den räntebärande; 3:o Den icke räntebärande. För de begge sista klasserna skola skuldbevis utfärdas på 5000 och 20,000 Realer; men för Vales skall sörijas på annat sätt. Vid statsinkomsternas decreterande har Grandernas och de titulerades beskattning icke blifvit förglömd. I gamla tider voro Hertigar, Markiser, Grefvar och Herrar förpligtade, att hålla Konungen tillbanda ett visst antal manskap (lansnecktar) till kriststjenst; en pligt, som sedermera förvandlades till en penninge-afgift under namn af Lanzas. Under senare århundraden tilläts, att man från denna pålaga under vissa vilkor kunde friköpa sig. Men denna friköpning hafva Cortes nu uphäfvit och beslutit, att Lanzas-afgiften från d. 1 Juli detta år skall strängt infordras och utgöras: för Grandezza af Spanien 10,000 Realer, Hertigtiteln 10,000, Grefve- eller Markis- 6000, Visconde- 4000, Barons-titeln 2500 R. årligen och i klingande mynt. De som hädanefter på deras ansökan erhålla någon af dessa titlar; skola betala en så kallad uphöjelse-afgift ifrån 150,000 till 4,400 Realer, allt efter den vundna värdigheten. För betalningen af denna afgift häfta de betillades egendomar, och om de icke förslå, deras personer; bristande betalning medför förlusten af alla sådana nådetecken, värdigheter och titlar, diplomerna skola då återfordras, för att allemnas i statsrådet och där förklaras till intetgjorde. — Säsom en följd af den upäckta complotten till Konungens bortförande har en ständig vakt blifvit ställd vid dörrarne till de Kongl. stallarne. Från Puicerda skrifver man under d. 23 Maji: "Vi äro i största bestörtning och i väntan, att se vår stad besatt af insurgenterne, som bemäktigat sig fästningen La Seo de Urgel. Vi hafva beslutit att fly till Frankrike, där man vill uptaga oss, då faran är som mäst trängande." Man säger, att Trappisten i sin trupp uptagit ett antal Schweitzare af de uplösta regementerna.

Frankrike. Den 4 Julii antogs hela tull-lagen af de deputerade med 217 röster emot 78. Den 5 d:o var nyfikenheten på det högsta spänd i de deputerades kammare, då Herr Duhamel skulle afgifva utlåtande öfver giltigheten af Herr Caumartins val för departementet Côte d'or, hvilket blifvit satt i tvifvelsmål af högra sidan. Utlåtandet motiverade utförligt valets giltighet, och detta blef ock utan motsägelse erkändt af kammaren. — Ministeriella journalen säger, att publikens hopp vid den i de deputerades kammare upäckta Paris-

slagternes hemlighet i afseende på köttpriserna skall gå i verkställighet och att Ministern för det inre anbefallt en undersökning. — En utaf redactorerne af *Drapeau blanc*, Hr. St. Prosper, och Hr. Urbain Guilbert, redactor af *la Foudre*, hafva blifvit anställda såsom byrå-chefer i inre departementet. En journal uppgifver sanitets cordongens styrka till 20 å 30,000 man, hvarvid infanteri och cavalleri finnes i vanligt förhållande, såsom vid activa arméer, lika så är det med beridet och oberidet artilleri, Geniecorps material o. s. v. Den andra cordong-linien skall likaledes vara 25,000 man stark. — Berton skall vägra, att gifva minsta uplysning och påstå, att han endast kan dömmas af Pairs-domstolen. Detta skulle vara ett nytt bevis på hans öfverspända hjerne. Hans medfänge, Notarien Delalande och en handlande från Genua, Baudriller, hafva ifrån Poitiers blifvit återsände till Saumur att inställas för därvarande instructionsdomare, emedan den complott, hvarföre de anklagas, är olika med Bertons. — Med General Lefebvre Desnouettes hafva på hans olyckliga resa 30 landtmän och handverkare, som han skulle öfverföra till America, beklageligen omkommit.

England. I Öfverhuset började d. 2 Julii debatterne öfver spannemåls-införsels-billen i utskottet, hvars antagande yrkades af Grefve Bathurst, under Grefve Liverpools frånvaro för opasslighet; otaliga petitioner hade inkommit emot denna bill. I underhuset önskade Sir James Mackintosh få veta, om regeringen erhållit något meddelande i afseende på en Ukas, som för någon tid sedan blifvit utfärdad af Ryska Kejsaren rörande herraväldet öfver en del af halvet emellan N. V. kusten af America och N. O. kusten af Asien. Så mycket han kunde begripa, gjorde denna urkund ett väsentligt intrång i brittiska undersåtarnes handel och såsom för det närvarande flera fartyg beredde sig, att afseglas till nämnde kuster, önskade han erhålla ett svar. — Lord Londonderry sade: Regeringen har erhållit del af denna Ukas från ryska kabinettet, och man har icke låtit någon tid gå förbi, utan att meddela ryska gesandten, att regeringen måste protestera emot grundsatsen så väl för herraväldet som för handeln, sådan som den innefattas uti den i fråga varande Ukasen, och tillika göra Rysslands anspråk till ett föremål för underhandling och närmare pröfning.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG,

COURIEREN

Thorsdagen den 25 Julii.

Recension.

(Forts. fr. N:o 18.)

Buchholtz visar, huru Moses måste lemna sitt verk ofulländadt, emedan han ej hann att eröfra det land, inom hvilket Judarne måste isoleras och utrota alla andra invånare, för att kunna bibehålla sin lagstiftning i dess renhet. Den theokratiska monarkien uphörde med Moses, och en theokratisk republik kom i stället. Den egentliga statsmagten kunde alltid krossas af prestväldet. Fruktan för Gud var den största, kanske enda, dygd; snillet låg i sjätrrar. Därföre gjorde Judarne aldrig någon uppfinning i konster och vetenskaper.

Nödvändigheten af ett beständigt försvar mot de ännu ounderkufvade infödingarna gjorde ändtligen äfven en kungamagt nödvändig. Men presterna stridde däremot, såsom man ser af Samuels exempel. Denne såg sig dock slutligen tvungen att vika för folkets allmänna önskan, och gaf Judarna en Konung. Saul var ett verktyg i prester- nas händer. Men redan David begynte lösslita sig från dem; och Salomo var redan så oberoende af dem, att de icke funno något annat medel till tryggheten af sitt inflytande, än det att tillvägbringa en delning af riket. Därmed var folkets enhet och kraft bruten. Presterna bemödade sig att motverka Konungarna och att såsom afgudadyrkare framställa Salomo, då han ville grundlägga en icke theokratisk regering. Förebräelsen för afguderier fick hvarje Konung upbära, som icke var nog ifrig i ödeläggelse-systemet. En mängd privatiserande politici, som kallade sig profeter, ropade onpbörligt ve och förbannelse öfver allt hvad som företogs. All ting, både i verldslig och andelig mätto, skulle hjälpas genom bot och bättring, d. v. s. strängt iakttagande af Mosés ceremonialiska lag. Alla både då och sedermera berömda patrioter bland Judarna arbetade således på en omöjlighet eller en förstörelse-principe, den nemligen att återföra till och bibehålla på en gifven punkt ett folk, som efter naturens ordning måste stiga och utveckla sig, om det ej skall tillintetgöras. David insåg hela orimligheten af detta bemödande att bibehålla Moses oförändrad, och

ytttrade de märkvärdiga orden: "om det eviga skall blifva, måste lagen förgås."

Judestaten gick snart förlorad och Judarne bortfördes i fångenskap. Bland sina nya herrar förvärfvade de egendom och ofta inflytande, men kunde aldrig amalgamera sig. Cyrus måste skicka hem dem. "Ett folk, säger B., som lefver i den därliga inbildningen, att det är ödets favoritfolk, kan ej inympas i ett annat folk, utan att göra regeringsarbetet mera besvärligt. Man göre, hvad man vill, för att vinna ett sådant folk; det skall mottaga hvarje godhet som en väl förtjent erkänsla af dess höga värde, hvarje stränghet, man nödgas bruka, som en orättfärdig förnedring."

Vi hafva något vidlyftigt uptagit B:s framställning af Mosaiska lagens inverkan på Judarnas alla öden, så väl lyckliga som olyckliga. Deras historia har i alla tider och alla länder varit den samma. Vi anse oss därför ej böra vidare i detalj följa henne ända till Jerusalems sista eröfring af Titus och Judarnas krigspridande öfver hela verlden. Romrarnas bevekelsegrunder att behandla detta folk värre än alla andra ounderkufvade ligga tämligen klart i hvad redan anfördt är. B. har ännu en hypothes, som icke lär kunna bevisas, men är märkvärdig nog, för att undersökas. Romrarnas hade sjelfva ingen industri, utan lefde på de kufvade folkens. Judarne insågo, enligt B:s tanka, bäst sättet att störta Roms vapnemagt, genom förstörandet af all industri. "Idéen var, säger han, iögen annan än den, att sammanhopa de contanta penningarna i Jerusalems och derigenom frambringa en jemn, men också en så mycket säkrare stockning i Romareverldens hela statsmachine, och genom utarmandet af alla nationer i allmänhet grunda ett sådant välde öfver världen, som Engelsmännen i våra tider realiserat. I spetsen för denna sammansvärjning stod öfverstepresten; Jerusalems tempel var den allmänna skattkammaren. Nu utspridde sig Judarne i alla verldsdelar, för att genom schackerande och låga konstgrepp sammanbringa penningar. Hvarje år vid Påsktiden infunno de sig i Jerusalems, för att aflevera bytet. Hela denna machine var i rörelse från det ögonblick, Pompejus hade eröfrat Jerusalems. Den verkade så mycket starkare, ju slätare financierer Romarne voro,

"Roms aflägsenhet, denna lufvudorgan för allt politiskt lif i det ofantliga Rommerska Riket, och Rommarnes okunnighet om penningars magt bidrogo lika mycket till Judarnas plan. Redan under Claudius' regering hade de underminerat industrien så vida, att de ej allenast kunde köpa sig rättigheten att åter uppbygga sina murar, utan äfven göra dem starkare än förnt. För att vinna det stora ändamålet, begagnades i synnerhet tvänne medel, och man tviflar, hvilketdera förtjenar namn af det skamligaste. Först utskickades emissarier till alla delar af Romerska riket, för att genom schackrande, ocker och andra låga konster draga till sig penningar. Dernäst öppnades i Jernsalem en fristad för alla statstjuftvar i det ofantliga Romerska riket, med villkor, att de skulle låta omskära sig och aflemna en bestämd del af rofvet till staten, hvars skattkammare var templet. Det sednare erforo Romarne tidigt nog; men, som de ej begreps afsigten (statens totala demoralisering), låto de saken hvilat. De mångfaldiga revolutioner, som föreföllo i sjelfva Rom, hvartill Judarne äfven voro enda orsaken, kommo dem ännu bättre till pass. Deras skatt vexte ofantligt. Men äntligen måste fråga uppstå, hvart alla penningar tagit vägen."

Hvar B. tagit denna underrättelse, är oss ej möjligt att finna. Planen är alltför fin och combinerad, för att vara upspunnen af ett folk med så ofullständig kännedom af andra folk och af verdens verkliga läge. B. påstår väl, att Judarne i Alexandria förvärfvat den djupa kunskap om penningeväsendet, att de kunnat, mer än andra, utfundera en dylik plan. Detta må väl vara möjligt; men troligt är det icke, och ännu mindre historiskt bevisat. De rikedomar, Judarna förvärfvade i sina fångenskaper och genom sin Egyptiska handel, äro visserligen bekanta; men de förvärfvades troligen på samma sätt, som rikedomar nu förvärfvas, genom hvar och en enskilds industri, hvilken åter föranledes af hans enskilda begär att förvärfva för sig. Ingen anledning har man att tro planen gemensamt upgjord mellan hela folket och en central-depot anlagd. Detta strider mot allsifarenhet om Judarnas sätt att handla. Religiositet förmodade dem att till sin national-gudstjänst göra skänker, hvarigenom templets skatt samlades. Om denna skatt hafva vi imedlertid endast ofullständiga och partiska underrättelser. B. har ganska riktigt anmärkt, att Judarnas hela historia är otillförlitlig, såsom uppsatt mest, och i vissa epoker endast, af deras prester. Hvad den sista eller förstörelse-historien vidkommer, hafva Romerska häfdeteknare lemnat oss underrättelser, så mycket

otillförlitligare som Romrarnes ej kände Judarnas gamla historia och således icke kunde föranleda händelserna ur deras rätta källor.

Skarp är B.s tekning af Judarnas kringspri-dande i världen, af deras småhandels och ockers upkomst. Vi vilja blott hänvisa läsaren till boken, där han, i detta afseende, finner många djupa blickar, men äfven mycken bitterhet. Innan vi betrakta hans framställning af Judarnas nu varande läge och på hvad staterna hafva skäl att hoppas eller frnkta af dem, vilja vi införa hans svar på den frågan: Hvad gör Juden till Jude?

"Hans tro på en nationalgud, hans tillgifvenhet för sina fäders lagar, hans otryggliga förtröstan på de orimligaste löften, hans liknöjdhet för menniskosjälens framskridande i sanningens kunskap, hans blindhet för alla den fysiska och moraliska verdens lagar, hans förhärdelse mot hvarje stor idé och omfattande känsla, med ett ord hans religiositet, hvilken man, så mycket han än högmödas deröfver, nästan kunde blifva frestad att kalla djurisk, emedan den motstår hvarje fri utveckling och tillintetgör människans högsta företråde framför djuret — förmåga till fullkomning."

"Om individer af Judiska nationen finnas, på hvilka denna karakteristik icke kan lämpas, så påstår jag om dem, att de icke äro Judar."

"Som Jude måste Juden ej komma i beräkning, när frågan är om annat än handel och vandel. Uplysning är icke för honom; han afskyr den, emedan han sätter honom alldeles utur sitt läge. Från barndomen van till aktning för autoritet och under hela sin upfostran tvungen till det blindaste antagande af sina Rabiners lärosatser, har han liksom vid sitt första inträde i lifvet afsegt sig människans högsta företråde — egen tanka och egen pröfning. Den mesta utveckling, som kan komma att falla på hans lott, är den, som umgärget med Rabbiner kan förskaffa honom. Men hvad är detta för en bildning? Ligger i hela den rabbiniska skarpsinnigheten någonstäds ett frö af sand philosophie? Är ej hela den rabbiniska lärdomen ett chaos af upskräfvade hjernfoster och falska kunskaper?"

"Har i Rabbinernas satser någonsin funnits något, som verkligen uplyst eller fört honom till brukbara idéer? Jag älskar umgänge, men, upprigtigt sagt, jag skyr det med Judar, emedan jag i alla deras idéer finner något avigt och vanfördt. Om de äro goda dialektiker, så äro de just derigenom så mycket sämre lufvuden. Om den objectiva sanningen är annat än arithmetikens, så är den alldeles icke deras sak, och, i det de bestän-

digt deraisonera öfver människor och menskliga äligganden samt äro alldeles oskicklige att emottaga någon undervisning ledsna de mig till döds. Jag har aldrig haft den lyckan att känna en Judisk individ, som ej varit Jude."

Däremot teknar B. christendomen så, att den är i alla sina delar praktisk och ej står i någon väsendtlig förbindelse med dogmen. En sann christens grundcharakter är allmän välvilja; han måste vara samhällig, oegennyttig och moralisk; det närvarande ögonblicket är icke för honom allt. Han tror på en verdensorsak, som ej är fruktansvärd. Judendom och Christendom hafva således platt intet gemensamt. Detta förklarar B., med mycken harm mot dem, som påstå, att Christendomen hvilat på Judendomen, såsom sin grundval. "Christendomen förhåller sig till Judendomen, som den Newtonska filosofien till det 13:de och 14:de århundradets astrologi. Såsom denna filosofi är en högre utveckling af den astrologi, som föregick densamma, så är Christendomen en högre utveckling af Judendomen; och lika litet som den förra hemtar sina bevis af astrologernas skrifter, äfvenså litet hemtar denna sin sauning af Judarnas national-böcker. För christna hafva dessa national-böcker blott historiskt värde. Vi lära af dem att känna fordnas tiders anda och riktigt bedöma moraliska fenomen; men för oss innehålla de inga normer, emedan vi äro allt för långt komne i bildning, att därpå kunna göra det minsta bruk."

(Forts. o. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Perserne hafva vid Erzerum vunnit en betydande träffning, hvarvid tre Paschar, och däribland Paschan af Trapezunt blifvit tillfångatagne, Porten har härom erhållit officiell underrättelse, äfvensom att Chorschid Pascha med betydlig förlust blifvit slagen vid Janina. Eländet på Chios öfverträffar allt, hvad historien uppvisar af ryslighet. Le Spectateur oriental uppgifver, att till d. 20 Maji voro redan 30,000 kvinnor och barn utförde emot fullafgift. Fem tusende barn under fem år blefvo uphängda i träd, dränkte eller nedstörtade från husen. I Tschesme blefvo många grekiska barn af Turkarne sammanbundna med rep och dränkte 50 à 60 tillsammans. På Chios kungjordes en firman, för att förhindra slafvarnes bortförande; men museimännen, upbragte öfver

detta förbud, dödade sina fångar, så att Capudan-Pascha skyndade att återtaga firman, för att hindra större olycka. — Grekernes tillstånd i Constantinopel är beklagansvärdt. De äro inneslutne i sina hus, och medlidssamme Judar bringa dem för penningar nödiga lefnadsmedel. Ofta förbigå två till tre dagar, tills judarne, som sjelfve äro plågade, åter visa sig med kött eller bröd, för att rädda talrika familjer från hungersnöd. Vågar en Grek att synas på gatan, så vågar han tillika sitt lif. Men äfven de öfrige kristne gå med sänkta hufvuden, och ve den, som t. ex. ville läsa en inscription på en mur, han skulle genast blifva ett offer för sin oförsigtighet. All rörelse stadnar och endast så bodar på Bazaren äro under några timmar på dagen öppnade. Man tror, att Capudan Pascha, så snart han förenat sig med den tredje expeditionen, åter skall utföra ett stort slag emot en annan ö. De vanliga följderna äro då, att rika Greker å nyo blifva afrättade. Den här nämnda tredje expeditionen består af ett lineskepp och åtta smärre fartyg. Capudan-Pascha skall redan hafva inkastat någon förstärkning i slottet på Mitylene. — Chorschid-Paschas Harem, som han utlöste af Grekerne, äfvensom den afrättade Ali Paschas af Janina, ankom i början af Junii till Constantinopel. Rörande Corschid Pascha gå sällsamma rykten, hvartill ankomsten af hans Harem gifver anledning; man säger, att Ali Paschas Harem, hvaribland den sluga Wasilika, som förrådde Ali, befinner sig, blifvit förd till Seraljen. Lord Strangford som icke rätt litat på Reis Effendis försäkringar om Moldaus och Wallachiets utrymning, hade skickat en courir till Jassi, som meddelade honom den underrättelse, att ingen fråga var om någon utrymning. Lord Strangford begaf sig därpå till Reis Effendi och erhöi till svar, att han undrade sjelf, att trupperne icke voro afmarscherade, men att de skulle afstå, så snart det blefve tid. Bref från Seres af d. 10 Junii berättar, att, Turkarne transporterat sina kvinnor och barn från Larissa till Bitolia. Trikalas öde tyckes hafva injsat dem förskräckelse. Larissa är för öfrigt starkt befäst, och Ståthållaren i Thessalonich har erhållit betydliga förstärkingar, så att han snart åter torde gripa till offensiven. Vid Zeitun skall Salih Pascha hafva blifvit fången. — Greklands provisoriska regering i Korinth har till de kristna maktarna utgifvit en förklaring, som andas värdighet och beslutsam sjelfständighet.

Spanien. Den 30 Junii begaf Konungen sig i Congressen och slöt dess session. Det Kungliga talet innehöll ingen ting märkvärdigt. Rörande

Cataloniska resningen yttrar Konungen sig: "Den goda ande, som råder i alla större städer, milisens entusiasm, och den stämning folket i allmänhet visar, då det ser sin frihet och sitt hem i fara, gifva mig det grundade förtroende, att de missnöjdes anslag skola göras om intet och den constitutionella regeringens fasthet genom detta nya bevis af dess kraft vinna uti styrka." — Öfver utrikes förhållanderna förekommer intet ord, hvarken i kungliga talet eller i presidentens svar. Sedan Konungen och de kungliga prinsarne redan återvändt till slottet ifrån Cortes' palats, utan att det allmänna lugnet i det minsta blifvit stördt, förorsakade en emellan en grupp menniskor och det upställda kungliga gardet upkommen misshällighet en liten oordning, som likväl straxt stillades, så att man i andra trakter af staden ingen ting märkte däraf; endast på eftermiddagen upkom däraf den sorgliga följden, att några gardister dödade en af sina officerare, som inom slottets område tillfälligtvis sårat en af sina underhafvande. Oagtdadt det oangenäma af denna händelse, så har den dock icke haft några vidare följder, och lugnet i hufvudstaden har därigenom på intet vis blifvit stördt. — General Lopes Banjos har d. 3 Juli fullkomligen slagit den så kallade troshären. Träffningen varade endast en fjerdedels timma, och Quesada hade icke mer än 280 à 300 man att föra i striden af de 1500 man han sammanbragt i Roncal-dalen, men hvilka till större delen icke voro i stånd att strida. Säsom det förhujdes hafva dessa 300 man alla omkommit; ibland dem Santos Ladron; hvar Quesada blifvit, kände man icke, men man trodde, att han med några få kamrater hade inneslutit sig i en fästning på Roncevals höjder, och att alla, som annars kunnat rädda sig, flytt till Arragonien, där de illa skola emottagas. Tretio olycklige af Zavalas biscayiska band hafva ankommit till Bayonne, sedan de öfverstått sin quarantaine i Socoa. De säga, att han sjelf rådt dem, att begifva sig bort, men ville likväl åter till Roncal-dalen, för att stöta till Quesada; hvarmed det likväl nu lär vara för sent.

Italien. Den 24 Junii var i Venedig ett förfärligt åskväder, åtföljdt af storm och hagel. Fyra skepp blefvo i hamnen öfverändakastade och nästan alla de öfriga förlorade sina master; en mängd skorstenar nedstörtade, bänkar och stolar flögo omkring på St. Marcus-platsen, alla fönster i staden sönderslogos och omkring 150 personer drunknade. Blytåken på fångelserna, som trotsat århundraden, afsletos, och skadan är oberäknelig. Vid samma tid föll vid Terra firma ett förskräckeligt

hagel, som aldeles till intet gjorde hoppet om den rikaste skörd af turkiskt hvete och vin. Hagelkornen voro så stora, att många hästar, som ej kunde rädda sig, blefvo svårt sårade.

Westindien. Från Guadeloupe äro underrättelser af den 12 Maj, att ställningen där är brydsam och ger anledning till den förmodan, att den så länge väntade krisis, just i det ögonblicket var färdig, att inträffa. Man hade upptäckt förbindelser emellan de svarta där och på Häiti, och intet tvifvel är, att förberedelser därstädes göras till en expedition emot Guadeloupe. Alla fria svartasälja sin egendom och flytta till Häiti. Bref äro uppsnappade, som innehålla de farligaste anslag, och den tillämnade expeditionen synes vara aftald med Columbiska kapare, eller rättare sagdt sjöröfvare, och det hela styrdt af en gemensam agent. — Hela öns hvita milis organiseras skyndsamt, Amiral Bergeret, som är befälhafvare på den Westindiska stationen, hade nyligen varit där, och dess hela escador är sammandragen omkring öen. Besättningen i Pointe-à-pitre är förstärkt och artilleri ditsändt. Där börja vanligen oroligheterna och de couplearta visa sig med öppen panna. Säsom man erfar, hafva för fjorton dagar sedan fem af de skönaste husen på Marie-Galante upbrunnit, man vet icke, af hvad orsak. Detta har haft till påföljd, att besättningen på den lilla öen blifvit förstärkt med 25 man. Nyligen hafva åter 3 boningar nedbrunnit, och köpingen på la Cabes terre hörande till samma ö, brann i alla fyra hörnen, men elden blef i tid släckt.

Spanska Amerika. Tre Amerikanska fartyg hafva, för det de brutit blockaden af fasta kusten, blifvit tagne af en i S. Juan utrustad Spansk kapare och förde till Pounce; ännu tre kapare utrustas där, och afsigten är, att taga alla neutrala fartyg, som fara till Syd America. Till Caraccas hade underrättelser d. 8 Juni ingått från General Bolivar, att han med stor makt frsmträngt ända till Quito (hufvudstadens intagande blifver här på intet sätt bekräftadt) sedan han i trakten haft en träffning med General Cruz Murgeon, Spanska Ståthållaren i Panama, hvari denne senare blifvit aldeles slagen och sjelf omkommit. Underrättelserna från Maracaibo bekräfta ingalunda General Morales' förut meddelade nederlag, tvärtom innehålla de, att hans makt, änskönt icke öfver 3000 man, vore för mycket fruktansvärd för Columbierno, för att de skulle våga tillbjuda honom en slagtning.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG,

COURIERA

Måndagen den 29 Julii.

Recension.

(Forts. fr. N:o 19.)

Man kan aldrig neka, att mycken bitterhet ju finnes i den målning, Buchholtz gifver på Judarnas egenskaper och förhållande till den stats medborgare, där de vistas. De bedröfliga exemplen, som Spanien och Pohlen framvisa, af Judarnas hushållning med ett lands ekonomi och financer, äro visserligen förfärande. Men om man närmare betraktar historien, skall man finna, att sjelfva den ställning, hvori Judarne stodo, till stor del tvingade dem till ett fiendtligt förhållande mot staten, äfven om de icke varit Judar. Då detta tillkom, kunde man aldrig vänta sig andra resultat än dem, som framträdde. En religion, som innehåller läran om en nationalgud, om företräde framför alla andra dödliga, dem det ej blott är icke förbudet, utan tvärtom en pligt, att förfölja; en religion, som innehåller löften om herravälde öfver hela världen, en sådan religion måste sätta sina bekännare i harnesk mot all stat, som utgöres af dessa Gojim och Nochrin (namn, hvilka lämpas äfven på de christna, såsom Rühls, Thaarup, Fries m. fl. ovedersägligen bevisat). Där eden ej äger helgd, i fråga om dessa af Gud förkastade Gojim, där en falsk ed, äfven mot egna trosförvandter, tros kunna lätt försonas, likasom alla andra svnder, ja där de anseddaste religionslärare (hvilkas ord äro af den största möjliga auctoritet) påstå, att Gud sjelf kan af en engel lösas från sin ed — där kan visserligen icke något verkligt samhällsfördrag äga rum. Ett folk, som tror sig utgöra en chinesisk stat. spridd öfver hela världen, kan visserligen icke lätt conformera och amalgamera sig med andra folk, bland hvilka det bor.

Men vi tro ändock, att de christne sjelfva icke gjort obetydligt, för att hindra denna amalgamering, så nödig i fall Judarne någonsin skola blifva nyttiga i det stora samsundet. Vi hafva så svårt att föreställa oss människor, på hvilka bildningen icke förmår att yttra någon verkan. Om ock många länders exempel visade, att mängden af Judar är oduglig till annat än oproductiva, med lättja förenliga näringsfång; om de ock i de länder,

där de ägt större rättigheter än vanligt, t. ex. i Spanien och Pohlen, icke i allmänhet vändt sig på slöjder och jordbruk, utan ansett jordegendom såsom blott en ny speculation för ocker och oproductif vinst; så måste man dock vara rättvis nog att tillstå, det undantag finnes. Skulle det icke kanske vara möjligt, att man brukar vissa medborgerliga rättigheter illa, just därför att man icke äger alla? (Och ingenstädes hafva Judarne haft alla, om ej i Frankrike och Norra America, hvarifrån också de minsta klagomål höras om dem). Skulle icke kanske enda sättet att förmå Juden att glömma sitt inbillade sammanhang med en Judisk stat, vara att ge honom fullkomligt sammanhang med den stat, hvori han bor? Om Juden, sådan han vanligen är, af sin orimliga religion och af tron på orimliga löften göres oduglig till medborgare; så blir ju frågan också i allmänhet icke att tro honom duglig till medborgare, sådan han är, utan att lå honom annorlunda, just genom att göra honom till medborgare. Vi döma såsom Svenskar. Våra författningar tillåta honom ju inga andra yrken, än just denna handel, och i synnerhet penninghandel, som vi sedan förebrå honom.

Det är endast underställningsvis vi framkasta dessa satsen. Historien, tycka vi, berättigar oss till tvifvelsmål öfver de i förevarande Chronika så bestämdt yttrade satsen. Sant är, att Judarne förstört flera staters välmåga. Men se vi närmare efter förhållandet, så finna vi, att detta skett i tider, då näringslöshet, aristocrati eller overksamhet rådt, eller i stater, där den egentlige medborgaren icke ägt förstånd eller förmåga att bilda ett oberoende finanssystem. I England t. ex. finnes en sådan mängd Judar; men man klagar nästan icke öfver dem, ty de äro icke finare kalkulatörer än andra, icke de enda, som äga kapitaler och förmåga att speculera med dem.

Att genom predikningar omvända Juden från hans orimliga och med all annan religion oförenliga trosläror kan icke löna mödan att försöka; men det enda sättet att göra honom till medborgare torde vara att sätta honom i det läge, att han, om han ock vidhåller sina dogmer, likväl finner dem overkställbara. Vår fulla öfvertygelse är, att dessa dogmer utgöra enda hindret för Ju-

darnas reform; ty i sjelfva Judarnas natur ligga ingalunda de egenskaper, som göra dem odugliga till vissa yrken eller till medborgare. Buchholtz må säga, hvad han behagar; men man skall bland Judarna kunna upleta utmärkta anlag för vetenskaper och konster. Endast upfostran, religion och läge i staten göra dem till hvad de äro.

För upfostran måste staten sörja, visst icke genom några utomordentliga kostnader, men genom upsigt öfver den upfostran, Judarne sjelfve gifva sina barn. Inrättar man enkom upfostringsanstalter för dem (såsom i Brody), så motarbetar man ändamålet; de måste, så mycket möjligt är, förmås att taga sin upfostran ihop med andra medborgares barn. Ungdoms och barndomsvanor och bekantskaper äro mäktiga hand. I Sverige se vi redan goda verkningar af denna sed, att Judarne låta upfostra sina barn bland de christna. Det dolda föraktet å ena sidan, och det offentligen yttrade å den andra hafva märkligen försvunnit; och därmed är ett stort steg till amalgamering gjordt. Upmuntra, ja påbjud, om nödigt är, Judarnas offentliga och enskilda upfostran ihop med de christna (men utan ringaste tvång å religionens sida, ty då vore allt förlorat); föreskrif en offentlig pröfning i kunskaper, för hvarje Jude, som vill drifva någon näring, eller kanske till och med för den, som vill kvarblifva i landet; med ett ord: lätta uplysning för dem och gör henne nödvändig — och ett bland de stora hindren är häfvet. Sjelfva deras blinda tro på dogmer och Rabbimer skall skakas, och de inbillade företrädena försvinna. Buchholtz tvisslar, att de vilja undervisas. Men detta torde komma af annat än någon naturlig motvilja mot kunskaper.

I afseende på religion hafva vi föga mer att säga, än hvad redan sagdt är. Allt tvång hör i afseende därpå bannlysas, men också bör ifrån ceremoniallagen noga skiljas allt hvad civillagen angår. Staten bör icke i detta afseende på något sätt eftergifva sina fordringar. Den, som känner författningarna om Judarnas edgångar, arfslagar, ägtenskapslagar o. s. v., förstår vår mening. Så mycket af sin ceremoniallag, som ingriper i civilstyrelsen, måste Juden eftergifva, om han gör anspråk på medborgerliga rättigheter. Den Jude, som anser denna fordran för en förföljelse, med honom bör staten icke hafva något gemensamt.

De läroböcker i religionen, dem Judarne bruka, måste vara offentligen kända och författade på landets språk, och deras gudstjänst bör äfven hållas på samma språk. Detta var Napoleons stora idé, hvarmed han skulle hafva lyckats att refor-

mera Judarna. Af hela hans stora plan med dem skola vi till slut framställa en teckning.

Judarnes läge i staten har nästan alltid varit sådant, att det uteslutit dem från alla yrken, som kunnat amalgamera och identifiera dem med de öfriga medborgarne. Rühls visar, huru de i medeltiden voro, i Tyskland och annorstädes, än osättvist gynnade, än förföljda, men alltid uteslutna från en mängd näringsfång. Däribland var krigstjänsten. Buchholtz, som så bittert anklagar Judarna och misströstar om deras reform, har dock gjort ett förslag, det enda han anser verksamt, till denna reform; och det är att intaga dem i krigstjänst.

Han erkänner deras ofta visade brist på mod, men tror, att modet förvärfvas genom vana vid faror och omsorgen för egen säkerhet. Perioder hafva dessutom lunnits, då Judarne voro, om icke i allmänhet hjältar, dock likväl till en stor del tappra och i allmänhet goda soldater. Det inkastet, att Juden på Sabathen endast strider försvarsvis har B. äfven vederlagt, och erfarenheten bestyrker hans vederläggning, genom exempen af de många Judar, som tjänte i Napoleons armée, och bland hvilka flere stego till officerare.

Verkningarna af Judarnas krigstjänst anser B. vara, att de, genom den militäriska dressuren, erhålla en bättre kroppsianiug och förberedas till en ädlare framtida bestämelse; att list och snålhet försvinna för den militäriska andan; att soldatståndet medförer umgängsamhet, kamratskap, broderlighet, hvilka måste förjaga egoisteriet; att krigsståndet vänjer vid mödor och förstör begäret att i lätja och utan arbete förvärfva; och slutligen att soldatståndet förtager intolerancen. — Hos oss är en början till Judarnas införande i soldatståndet redan gjord, genom allmänna beväringen, hvilken, i detta afseende, såsom i många andra, lofvar de lyckligaste resultat.

Hvad B. yttrat om militären, skulle kunna äga rum i fråga om många andra yrken, där gemensamt bästa och gemensamma mödor sammanföra människorna. Vi hafva anvisat Judarna, så till sägande, en vrå af samhället, där de aldrig kunna blanda sig med andra; ty äfven de Icke-Judar, som drifva det yrke, hvilket nu är Judarna anvisadt äro och måste vara, hvad man nu förebrår Judarna att de äro. Alla befattningar, där flera människor måste gemensamt och oegennyttigt arbeta, äro för dem stängda. Hvad under då, att de från sin vrå se allt skeft och stärkas i sin, genom religionen ty värr grundlagda, afvoghet mot andra människor. Just hvad vi medgifvit Judarna,